

**Zofia Brasse, Liliana
Cybertowiczowa, Mirosława
Wójciakowa, Eugenia Zellnerówna**

**Biblioteczny katalog alfabetyczny i
materiały bibliograficzne**

Zeszyty Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.
Biblioteka 1/29, 49-85

1960

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

BIBLIOTECZNY KATALOG ALFABETYCZNY
MATERIAŁY BIBLIOGRAFICZNE

pod redakcją
ZOFII BRASSE

CZĘŚĆ 1

Oprac.: Zofia Brasse, Liliana Cybertowiczowa, Mirosława Wójciakowa
Eugenia Zellnerówna

BIBLIOTECZNY KATALOG ALFABETYCZNY

Katalogowanie wydawnictw zwartych i ciągłych jest jednym z najważniejszych zagadnień w bibliotekarstwie. Setki bibliotek w Polsce naukowych, publicznych i zawodowych opracowuje księgozbiory i udostępnia je szerokim rzeszom czytelników. Wraz z rozwojem i upowszechnieniem nauki, w dobie rozwoju czytelnictwa masowego, katalogi odgrywają rolę bardzo ważną, a sporządzanie ich jest najodpowiedzialniejszą z czynności bibliotekarza.

Powszechnie wiadomo, że katalog alfabetyczny służy do udostępniania księgozbiorów (272, 297), że wykazuje jego konkretne egzemplarze, że jest pomocą dla bibliotekarza przy opracowywaniu planów uzupełniania zbiorów, że służy do informacji o książkach oraz że jest źródłem bibliograficznym, gdyż odzwierciedla w pewnym stopniu stan piśmiennictwa poszczególnych dziedzin wiedzy w zależności od rodzaju biblioteki. Trzeba więc stworzyć takie warunki korzystania ze zbiorów, aby czytelnikowi zaoszczędzić niepotrzebnego wysiłku i straty czasu. Myśl ta powinna przyświecać katalogującym, być drogowskazem przy opracowywaniu dzieł. Katalog powinien być łatwy w korzystaniu, jasny w swych prawidłach i zasadach i logiczny w ich zastosowaniu. Sprawność jego leży w dokładności, prostocie, systematyczności i przejrzystości (275, 280, 287, 289, 293).

Powiązania w katalogu alfabetycznym muszą trafnie informować, pomocnicze kartki (odsyłacze, kartki cząstkowe) muszą być w prostym i przejrzystym stosunku do kart głównych. Aparat cały powinien wykazać logikę i jasność opisu (279). Zadania, jakie nałożono katalogowi, są tak ważne, że dziś w całym świecie liczne artykuły w czasopismach oraz liczne prace zajmują się zagadnieniem stworzenia jak najbardziej idealnych przepisów katalogowania, aby spełniał on jak najlepiej rolę sobie wyznaczoną (105, 111, 156).

Już w dawnych zresztą wiekach inwentaryzowanie zbiorów, bo takim chyba terminem należałoby określić ten najstarszy opis katalogowy, było jednym z najważniejszych zajęć bibliotekarza biblioteki klasztornej czy magnackiej (214). W czasach późniejszych, kiedy zaczęły się wykształcać katalogi w dzisiejszym rozumieniu tego słowa, panowała oczywiście w opisie katalogowym duża swoboda.

W Niemczech pojawiają się pierwsze katalogi biblioteczne już w XVI w. (i to w XVI w. — Frankfurt nad Menem, w XVII w. — Hamburg, w XVIII w. — Drezno, Kilonia). Od końca XVIII w. dostrzegamy dążność bibliotek do niewypożyczania nieopracowanych książek. Jednakże katalogowanie nie należało jeszcze do właściwych obowiązków bibliotekarza i było zajęciem prywatnym. Mimo wszystko już w XVII w. ogłasza się w Niemczech pierwsze drukowane katalogi. W latach 1775—6 stworzył Dähnert w Greifswaldzie genialny na owe czasy trzypiętomowy katalog z indeksem przedmiotowym dla biblioteki o 20 000 tomów, uwzględniając w nim również zawartość wydawnictw seryjnych i zbiorowych. Jednakże szczytem postępu okazała się Getynga, która w latach 1776—89 opracowała katalog alfabetyczny w 147 tomach, w którym każdy autor otrzymał osobną kartkę.

Problemy opisu katalogowego były teoretycznie zupełnie jasne, jednakże w praktyce natrafiały nieraz na trudności w realizacji, szczególnie w dużych bibliotekach naukowych, obciążonych wiekową tradycją. Przyczyną tego był słaby rozwój techniki oraz brak praktycznego, konkretnego zmysłu w konstrukcji aparatu katalogowego, który miał służyć całym generacjom. Ciężkie tomowe katalogi zapełniały się nader szybko i stawały się nieprzejrzyste. Tym sposobem w Niemczech stały się one częściowo nieużyteczne już w drugiej połowie XIX w. i na początku XX w. i najzupełniej nie uwydatniała się wówczas ulepszona forma opisu. Kartkowy katalog pojawił się dopiero w 1909 r. w formie „Berliner Zetteldrucke” (194, 195). Uprzystępnienie tego rodzaju katalogu dla użyteczności publicznej nastąpiło po udoskonaleniu techniki, która zabezpieczyła jego całość (182, 183, 186).

O ile chodzi o opis katalogowy, panowały w Niemczech dwie bieżące tendencje: bibliograficznej dokładności oraz krótkiego, praktycz-

nego jego ujęcia (226). Zrozumiano stosunkowo późno znaczenie jednolitości przepisów dla trwałości systemu katalogów bibliotecznych, której to jednolitości należy z całą konsekwencją przestrzegać od samego założenia nowego katalogu. Na drodze wprowadzenia jednolitych przepisów katalogowych w Niemczech instrukcje *D z i a t z k i* z lat 1874 i 1886 (167, 226) oraz przepisy z r. 1892 są ważnymi pracami wstępnymi do ostatecznej redakcji instrukcji pruskiej z r. 1899 (176), której *Milkau* po wprowadzeniu drobnych zmian nadał w r. 1912 formę obowiązującą dla wszystkich bibliotek pruskich (205).

Lata późniejsze są w Niemczech wypełnione zabiegami o centralny katalog druków niemieckich i zagranicznych (201, 207, 209). Plan był zbyt gigantyczny, by się udał w całej rozciągłości.

Katalog ten, centralnie prowadzony przez specjalistów, miał naprawić stan niemieckich katalogów w ogóle. Poza tym był on wyrazem postępu w technice katalogowania przez zastosowanie druku na międzynarodowym formacie kartek katalogowych. W swych zakończonych częściach stanowi on do dziś ważne dzieło bibliograficzne o historycznym znaczeniu (226)*. Specjalne zagadnienie stanowiło i stanowi w Niemczech szeregowanie tytułów anonimowych: walka pomiędzy układem mechanicznym i rzeczowym (*substantivus regens*) (164, 192, 248, 259, 260).

W latach powojennych pracuje się intensywnie w Niemczech nad nową instrukcją katalogowania (230—235, 237, 238, 240—241, 243—244, 247, 252—256, 258) oraz poświęca się wiele uwagi zagadnieniu zmechanizowania znużonej pracy katalogowania drogą druku, techniki powielania i mikrofotografii (229, 236, 239, 246, 249, 261).

W Anglii historia katalogu rozpoczyna się w r. 1605 z chwilą wydania pierwszego drukowanego katalogu-inwentarza *Bodleian Library*, który jest równocześnie drugim tego rodzaju wydawnictwem na świecie.

W w. XVII i XVIII widzimy już w opisie katalogowym pewne postępy — wykazuje się już mianowicie prace autorów indywidualnych w wydawnictwach zbiorowych oraz stosuje się próby rozwiązania anonimów i wprowadzenia odsyłaczy.

Historia katalogów w Anglii to przede wszystkim historia powstania i rozwoju katalogu *British Museum*, która miała epokowe znaczenie dla bibliotekarstwa całego świata. Lata 1770 do 1836 przyniosły szereg prac przygotowawczych, między innymi prace bibliotekarzy tej miary, co *Henry Ellis* i *Henry Hervey Baber*. Jednakże katalogi dezaktualizo-

* Pomijamy dokładniejsze omówienie zagadnienia centralnych katalogów polskich i obcych. Problem ten został ostatnio uwzględniony w obszernej pracy *J. Czerniatowicz* i *J. Gruszeckiej* pt. *Centralne katalogi*. Biuletyn Instytutu Bibliograficznego w Warszawie, t. 5, 1957, nr 3.

wały się wkrótce i nie opanowywały przyrętu. Dopiero Anthony Panizzi zrozumiał konieczność ustanowienia przepisów katalogowania i stworzył w r. 1839 pierwszą instrukcję na świecie, która składała się z 91 paragrafów. Od tej pory sporządzony według niej katalog zbiorów British Museum zyskał rozgłos w świecie, a od r. 1931 opracowuje się jego drugie wydanie (226).

W Ameryce The Library of Congress stworzyła pierwszy katalog dopiero w r. 1802. Charles Jewett ustanowił w r. 1851 pierwsze przepisy katalogowe pod wpływem instrukcji Panizziego. Dążył on do połączenia znanych wówczas dwóch form katalogów, autorskiego i rzeczowego, i założył podwaliny pod późniejszy amerykański Dictionary Catalog. W tych dążeniach poparł Jewetta Charles A. Cutter, który ustanowił w r. 1876 przepisy dla Dictionary Catalog, a współpraca bibliotekarzy amerykańskich i angielskich dała jako wynik *Anglo-American Rules* w 1908 r., które przewidują między innymi znany w świecie sposób katalogowania publikacji autorów kolektywnych.

W tych też latach rozpoczął się centralny druk kart katalogowych na międzynarodowym formacie, przyjęty w całej rozciągłości przez The Library of Congress, która od lutego 1953 r. drukuje karty katalogowe równocześnie z wydaniem książki (268, 277, 157). Na tej podstawie wyrósł w połączeniu z innymi bibliotekami amerykańskimi The Union Catalog, który dziś jest potężnym bibliograficznym aparatem i obejmuje nie mniej niż dziesięć milionów tytułów (277). Punkt ciężkości katalogowania w Krajach Zachodu przesunął się współcześnie na sprawę ujednoczenia przepisów w skali międzynarodowej (271, 157, 158—159, 284, 111, 118). Poza tym nie mniej ważny jest i tam dalszy rozwój zastosowania techniki do prac katalogowych (112, 278, 109, 110, 287, 291, 295, 297, 121). Na łamach fachowej literatury amerykańskiej toczy się również dyskusja na temat wyodrębnienia katalogu wydawnictw seryjnych z ogólnego katalogu alfabetycznego (276, 160, 120). Charakterystyczny moment przepisów amerykańskich w sprawie autorstwa korporatywnego znalazł swój odzwiek również w krajach zachodniej Europy (270, 104). I tak np. Szwajcarska Biblioteka Narodowa, pracująca od r. 1948 nad wprowadzeniem zmian do instrukcji katalogowej, zdecydowała się ostatecznie w r. 1955 na przyjęcie z małymi zmianami przepisów Amerykańskiego Stowarzyszenia Bibliotekarzy odnośnie do katalogowania publikacji autorów kolektywnych (285, 132, 298).

W Związku Radzieckim niesłychany rozwój książki przypada na okres nowej gospodarki, polityki i walki ideologicznej. Przy katalogowaniu używa się od roku 1927 kartek drukowanych Książnaja Letopis, odpowiednio również drukowanych kartek ukraińskich i białoruskich. Problem centralnie drukowanych kart katalogowych jest w fachowym piśmien-

nictwie radzieckim ciągle bardzo żywy i występuje jako naczelne zagadnienie w pracy bibliotekarza (352, 354, 356, 360). Również i sprawa hasła korporatywnego daje się obecnie zauważyć w Związku Radzieckim. Wystąpiła ona w związku z reorganizacją katalogu alfabetycznego Wszechzwiązkowej Izby Książki, spowodowanej jego rozrostem. Ujęcie opisu polega na notowaniu charakterystycznej części oficjalnej nazwy instytucji lub organizacji i stosowaniu coraz węższego podziału. Właściwy tytuł druku jest ostatnim jego ogniwem (361). Ciężar zagadnień katalogowych w Związku Radzieckim spoczywa na sprawach techniki i racjonalizacji pracy masowego ruchu książki.

Również i w Polsce od r. 1951 Biblioteka Narodowa drukuje karty katalogowe. Za podstawę służy jej bieżąca rejestracja druków w Przewodniku Bibliograficznym. Karty te są rozsyłane bezpłatnie na zamówienie do innych bibliotek, a zwłaszcza do bibliotek szkolnych i powszechnych (58, 66, 77, 81, 87, 99—101). Od r. 1954 są one zaopatrywane w krótką adnotację. Dzięki centralnemu drukowi uzyskuje się jednolite katalogi we wszystkich bibliotekach (269). W czasopiśmiennictwie naszym zagadnienie rozprawiania formularzy i kart centralnie drukowanych omawiane jest stosunkowo rzadko i to raczej w związku z potrzebami bibliotek typu oświatowego. Najczęściej spotyka się artykuły, jak np. B o r o w s k i e j (70) bądź też O l k o w s k i e j (97), doceniające niewątpliwą wartość centralnego druku katalogowego, tym niemniej wykazujące szereg usterek w samej pracy rozsyłania i zaopatrywania bibliotek w kartki. Najbardziej palącą będzie tu oczywiście kwestia stosunkowo szybkiego opracowania opisu i nadesłania kartki równocześnie z książką.

Podobnie blado jest również reprezentowane w naszych pismach bibliotekarskich zagadnienie samej techniki katalogowej. W okresie dwudziestolecia zajmowali się nim Czesław G u t r y (36) oraz Józef G r y c z (49), postulując zastosowanie do potrzeb katalogowania mikrofilmów i fotokopii. Po wojnie napotykamy jedynie związany z tematem tym artykuł Tomasza K o m o r n i c k i e g o (55), który zajmuje się kwestią, zresztą żywą w bibliotekarstwie zachodnioeuropejskim i amerykańskim, a mianowicie zastosowaniem do prac naukowych tzw. mikrokart (239, 108, 109). Jest to sporządzanie karty katalogowej drogą fotografowania karty tytułowej katalogowanego druku. Drukuje się tam również karty katalogowe przy pomocy małych drukarenek z kauczukowymi czcionkami lub też używa się tzw. adremy. Wyciska ona tekst karty katalogowej na płytce blaszanej, która służy potem do powielania (221, 274, 112, 110, 283).

Nas w szczególności interesuje zagadnienie instrukcji katalogowej w Polsce. Zaczęło się ono rozwijać w polskim świecie bibliotekarskim od prekursorskiej pracy Onufrego K o p c z y ń s k i e g o (1), nakreślającej pierwszą polską instrukcję uporządkowania i skatalogowania księgozbioru

Biblioteki Załuskich, oraz od Joachima L e l e w e l a (2), *Bibliograficznych ksiąg dwoje* i rozwija się dalej przez pierwszą połowę XX wieku do dnia dzisiejszego.

Droga rozwoju instrukcji katalogowej była długa i żmudna. Jej punkt ciężkości leżał w okresie międzywojennym. W roku 1919 Edward K u n t z e (9) określił potrzeby polskich bibliotek naukowych i stan katalogu alfabetycznego w Polsce, jego braki i potrzeby. Z dążeń do ujednoczenia sposobu opracowania książek powstały podstawy do stworzenia przepisów katalogowych w skali krajowej, a w dalszym rozwoju nawet światowej. Biblioteki stawały nieraz dzień w dzień przed problemem katalogowania wydawnictw trudniejszych i stwarzały częstokroć przepisy lokalne dla potrzeb własnych pracowni. Tak np. Edward K u n t z e spisał w powielonej formie *Zasady katalogowania Biblioteki Jagiellońskiej* w Krakowie w r. 1923 (10). W tymże samym roku Waclaw B o r o w y zredagował *Zasady katalogowania w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie* (22). Marian Ł o d y ń s k i uwzględnił w swej *Instrukcji dla kierowników bibliotek wojskowych*, wydanej hektograficznie, odrębne warunki pracy, organizacyjne i materialne, (por. pozycja 30).

Wszystkie te lokalne przepisy oraz przepisy zagraniczne służyły jako materiały do ogólnopolskiej instrukcji katalogowej. Toteż pierwszy projekt przepisów katalogowania w bibliotekach polskich z r. 1923 (11), który był dziełem zbiorowym członków Związku Bibliotekarzy Polskich, oparto na instrukcjach: anglo-amerykańskiej, pruskiej, Międzynarodowego Instytutu Bibliograficznego, a przede wszystkim na francuskiej. W projekcie przebijała jeszcze duża dowolność w stosowaniu paragrafów w praktyce, zwłaszcza w zakresie wyboru hasła. Dużym krokiem naprzód była *Instrukcja o katalogach alfabetycznych bibliotek naukowych*, wydana we Lwowie w r. 1924 przez Rudolfa K o t u l ę (12). Instrukcja ta jest oparta na instrukcji pruskiej z r. 1915 z uwzględnieniem zmian koniecznych ze względu na ciągłość praktyki katalogowania w bibliotekach polskich. Chodziło jednak o konkretne zrealizowanie projektu z r. 1923 i w r. 1925 Józef G r y c z nawoływał na łamach czasopisma „Exlibris” do ujednostajnienia przepisów polskich (14). W następnym roku próbował G r y c z znów przedstawić główne wytyczne ogólnopolskiej instrukcji przed przystąpieniem do jej szczegółowej redakcji, poza tym porównał przepisy Kuntzego, Kotuli, Związku Bibliotekarzy, Borowego, Łodyńskiego w zakresie głównych elementów opisu katalogowego (18). W tymże samym roku B o r o w y wydał swe *Prolegomena do wszelkiej przyszłej instrukcji katalogowania* (17). Na ten też okres przypada duży wkład pracy Adama Ł y s a k o w s k i e g o, który referując *Prace katalogowe w bibliotekach polskich* (31) na Międzynarodowym Kongresie Bibliotekarzy i Przyjaciół Książki w Pradze (28 VI—3 VII 1926) przedstawił stu-

dium porównawcze między poszczególnymi metodami katalogowania w bibliotekach polskich według ich przynależności dzielnicowych, dotyczące doboru hasła, jego szeregowania, katalogowania wydawnictw ciągłych, transliteracji. Wziął on też pod uwagę momenty psychologiczne tego zagadnienia, moment uwagi i pamięci czytelnika, potwierdzając powyższe założenia przeprowadzonym eksperymentem (zapamiętywanie tytułów) (25).

Józef Grycz zreferował w r. 1927 na dorocznym Zgromadzeniu Delegatów ZBP *Zasadnicze wytyczne polskich przepisów katalogowania* (21), w których zawarł postulaty ogólne, schemat układu poszczególnych paragrafów i szereg podstawowych kwestii katalogowania. Rozesłał również ankiety do wszystkich polskich bibliotek naukowych i opracował w sumie aż cztery projekty. Biblioteki wypowiadały swe poglądy. Zebrane materiały usposabiały do stworzenia kompilacji najskusniejszych zasad, stosowanych w poszczególnych bibliotekach polskich, jak również przepisów zagranicznych jako pomocniczego materiału porównawczego do stworzenia jednolitych przepisów krajowych (29).

Przykłady do przyszłej instrukcji skonstruowano głównie na podstawie wzorów Biblioteki Uniwersyteckiej i Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu. Wśród wielu opinii i prac, które przeciągnęły się aż do roku 1933, należałoby wymienić referat Adama Łysakowskiego *O terminologię instrukcji katalogowania alfabetycznego* (34), ogłoszony w „Przeglądzie Bibliotecznym” w roku 1931, w którym autor próbował osiągnąć pewne ustalenia terminologiczne instrukcji katalogowej, a więc określenie jednostki katalogowej (dzieło, wydawnictwo zbiorowe, seryjne, czasopismo) oraz jednostki katalogowania alfabetycznego (elementy opisu, tytułatura, wygląd książki, hasła autorskie i tytułowe, rodzaje odsyłaczy itp.).

Ostateczna redakcja przepisów została dokonana przez Józefa Grycza i w r. 1934 wyszły *Przepisy katalogowania w bibliotekach polskich*. 1. *Alfabetyczny katalog druków* (38), które są kodeksem reguł szeroko i wyczerpująco ujętych, potwierdzonych przykładami dla potrzeb bibliotek naukowych i powszechnych. Po wojnie należałoby wymienić trzy pozycje w historii polskiej instrukcji katalogowej: Grycz i Borkowska, *Skrócone przepisy katalogowania alfabetycznego* z r. 1946 (53), ograniczające się do prawideł i przykładów najważniejszych, a przeznaczone dla bibliotek mniejszych, zwłaszcza powszechnych. Zasadniczym momentem tej instrukcji odchylającym ją od prawideł poprzednich to mechaniczne szeregowanie haseł tytułowych oraz zastosowanie alfabetu polskiego dla bibliotek powszechnych i łacińskiego z dodaniem liter *j, k, w*, dla bibliotek naukowych. Wydanie drugie z r. 1949 (60), poprawione i poszerzone w paragrafach dotyczących kartki cząstkowej, utworów współwydanych i współprawnych, przeróbek itp. z pewną rewizją przykła-

dów, jest obowiązujące do dzisiejszego dnia. Rzecz jasna, że tego rodzaju instrukcja jest niewystarczająca, szczególnie dla dużych bibliotek naukowych. Brak w niej dokładniejszych przepisów do katalogowania czasopism, do szeregowania kart katalogowych, do opracowania druków normatywnych itp.

W tym zakresie materiały są już częściowo zebrane przez Zespół Roboczy Koła Warszawskiego Związku Bibliotekarzy i Archiwistów Polskich (73, 91) a także przez Bibliotekę Uniwersytetu Łódzkiego (78) i Poznańskiego (89). Toteż artykuł Władysławy Borkowskiej w zbiorowej pracy „Bibliotekarstwo naukowe” z r. 1956 pod tyt. *Katalog alfabetyczny* (96) zawiera wyraźne sugestie w kierunku zmian i uproszczeń zasad katalogowania (odmienny układ kartki cząstkowej, likwidacja nawiasów okrągłych, nowe rozwiązanie zagadnienia przeróbek, uproszczenia w sporządzaniu odsyłaczy). Borkowska postuluje redakcję karty katalogowej z wyraźną myślą o czytelniku i woła o przejrzystość opisu katalogowego. Ponadto podaje przepisy dotyczące opracowywania dokumentów życia społecznego, druków normatywnych i patentów. Lecz wszystko to nie wystarcza, by sprostać nowoczesnym wymaganiom opracowania zbiorów. Co prawda Władysław Bińkowski (88) w *Bulletin de l'Unesco à l'intention des bibliothèques* w r. 1955 podaje komunikat o podjęciu prac nad nową instrukcją katalogową w Polsce w 3 wersjach: 1) obszernej dla dużych bibliotek naukowych, 2) skróconej dla bibliotek specjalnych i 3) dla bibliotek publicznych, oraz zapowiada stworzenie nowych przepisów do opracowania wydawnictw instytucji naukowych, druków ulotnych i zbiorów specjalnych. Jednakże polski świat bibliotekarski czeka daremnie na nową instrukcję katalogową, by zapobiec ewentualnym odchyleniom w poszczególnych bibliotekach. Również polemika między Marią Safian (84) a E. Witkiem (86), dotycząca pozornie tylko uproszczenia katalogowania zbiorów (M. Safian chce sporządzać mniejszą ilość odsyłaczy, odwrotnie E. Witek chce wydobyć z katalogu alfabetycznego jego wartości poznawcze i wywołać nowe potrzeby czytelnicze), jest wyrazem dążenia do ulepszenia polskich katalogów bibliotecznych.

Należałoby tu jeszcze poruszyć dwa problemy istotne w katalogowaniu alfabetycznym: problem interpretacji poszczególnych paragrafów nieraz trudnych lub wyrażonych niedokładnie. Tak np. Biblioteka Uniwersytecka w Wilnie ogłosiła swe *Interpretacje i objaśnienia Przepisów...* w r. 1937 (45). Po wojnie w 1947 r. uczyniła to Biblioteka Uniwersytecka w Łodzi, po raz wtóry w r. 1949 (54).

Również moment transliteracji doczekał się zasadniczej choć szczupłej literatury. Horodyski domaga się tablic transliteracyjnych alfabetu cyrylickiego (61). W obrębie norm, które proponuje Instytut Bibliograficzny, odnajdujemy rozważania na temat porównania tablic translitera-

cyjnych Unesco z polskimi. Tablice transliteracyjne umieszczone w obowiązującej nas do dziś instrukcji z r. 1949 są w praktyce niewystarczające.

Do kwestii spornych zaliczyć można wyłaniający się przy szeregowaniu kart katalogowych problem zastosowania odpowiedniego alfabetu oraz transkrypcji i transliteracji druków. Tak w kraju, jak i za granicą (257) przejawia się troska o jak najdalej idące udostępnienie katalogu alfabetycznego.

Wreszcie ostatni z problemów związanych z omawianym zagadnieniem to kwestia normalizacji czynności bibliotekarskich i druków, norm czasowych oraz współzawodnictwa pracy. Kwestia ta występuje w czasopiśmiennictwie naszym zarówno w okresie przedwojennym, jak i powojennym. Przed wojną zajmował się nią Adam Łysakowski, snując rozważania na temat konieczności ustalenia norm pracy bibliotekarskiej, przeprowadzając jej analizę i dokonując pomiarów czasu potrzebnego na wykonanie poszczególnych czynności związanych z drogą książki, między innymi z jej skatalogowaniem (24). Po wojnie próby obliczania norm czasowych dla czynności opracowania księgozbioru daje na łamach „Bibliotekarza” Irena Morsztynkiewicz (72). Problemem współzawodnictwa zajmuje się Telega (74) w skryptach Korespondencyjnych Kursów Bibliotekarskich.

W ogólnym zarysie przedstawione zagadnienia katalogu alfabetycznego (jego zadania, użytkowanie, historia instrukcji katalogowych w Polsce i za granicą, problem interpretacji i transliteracji oraz techniki katalogowania) wskazują na żywotność tego problemu w dobie obecnej.

MATERIAŁY BIBLIOGRAFICZNE

WSTĘP

Bibliografia Bibliotecznego Katalogu Alfabetycznego jest próbą podania materiałów polskich i zagranicznych w wyborze. Obejmuje ona druki samoistne oraz fragmenty dotyczące katalogu alfabetycznego, jak i opracowania zbiorów bibliotek naukowych, publicznych i zawodowych. Zakres jej sięga od chwili pojawienia się zagadnienia katalogu alfabetycznego do r. 1958 włącznie. W pracy tej pominięto, jak wspomniano, problem katalogów centralnych, jak i nie uwzględniono problemu opracowania zbiorów specjalnych. Bibliografia ułożona jest alfabetycznie według krajów, z tym że wysunięto Polskę na plan pierwszy ze względu na kompletność cytowanych materiałów (usunięto jedynie pozycje zbyt popularne). Układ materiałów poszczególnych krajów jest chronologiczny. Chodziło tu o zilustrowanie historycznego rozwoju zagadnienia katalogu alfabetycznego w Polsce i za granicą. Dobór obcych materiałów był warunkowany możliwością dostępu do źródeł, a niejednokrotnie zbyt wielką ich ilością. Kraje takie, jak Niemcy, Stany Zjednoczone i Związek Radziecki, zostały uwzględnione obszerniej, gdyż zagadnienia te występują tam szczególnie żywo. Opracowywanie źródeł tych krajów jest kontynuowane w dalszym ciągu, wyniki zostaną opublikowane w drugiej części pracy.

POLSKA

1. [K o p c z y ń s k i Onufry]: Tabela zamykająca przyszły układ na całą Bibliotekę Załuskich. Katalogi, *Przeł. Bibl. R.* 7 : 1933, s. 81—83. [Przedruk z rękopisu z r. 1787].
2. L e l e w e l Joachim: Joachima Lelewela bibliograficznych ksiąg dwoje... T. 1—2. Wilno 1823—1826. T. 2 rozdz. 77—79, s. 278—294: Spisywanie oraz rozdz. 81, s. 298—301: Wygotowanie katalogu abecadłowego. Toż: Warszawa 1927 H. Wilder 8° [wyd. fotochemigraficzne wydania z r. 1823/26].
3. G ó r s k i Włodzimierz: Krótki rys zasad bibliotekoznawstwa. Warszawa 1862, s. 25—32, 66—68: Porządkowanie i katalogowanie dzieł uporządkowanych.
4. C z e r w i j o w s k i Faustyn: Bibliotekarz. Krótkie wskazówki dla pracujących w bibliotekach. Warszawa 1912, s. 13—27: Przepisywanie książek na kartkach katalogowych i do księgi inwentarza.
5. K o n o p k a Kazimierz: Wskazówki jak urządzać biblioteki. Kraków 1913 [druk.] „Czas” 16° ss. 80 z il.
6. L u d w i c z a k Antoni: Sposób ustawiania i katalogowania książek w bibliotekach zbiorowych po miastach. *Przeł. Oświat. R.* 8: 1913 s. 28—32.
7. L u d w i c z a k Antoni: Uwagi o katalogach. *Przeł. Oświat. R.* 10: 1915 s. 53—55.
8. C z e r w i j o w s k i Faustyn: Biblioteki powszechne. Warszawa 1919 rozdz. 8 s. 12—18: katalogowanie.
9. K u n t z e Edward: Potrzeby polskich bibliotek naukowych. *Nauka Polska. T. 2:* 1919 s. 503—542.
10. K u n t z e Edward: Zasady katalogowania Biblioteki Jagiellońskiej. Kraków 1923, powiel.
11. Przepisy katalogowania alfabetycznego w bibliotekach polskich. Projekt. Warszawa 1923 [druk.] Wł. Łazarski 16° ss. 67.
Rec.: W r o c k i Edward: W sprawie katalogowania druków. *Grafika Polska. R. 3:* 1923 nr 11/12 s. 207—209.
12. K o t u l a Rudolf: Instrukcja o Katalogach Alfabetycznych bibliotek naukowych. Lwów 1924 Towarz. Nauk 8° ss. XIII, 130.
13. L u d w i c z a k Antoni: O katalogowaniu. *Przeł. Oświat. R.* 19: 1924 s. 153—156; 177—182.

14. Grycz Józef: O polskie przepisy katalogowania. *Exlibris* z. 6: 1924 s. 205—215 i odb.
Rec.: Chrzanowski Ignacy: Ostatnie wydawnictwa Towarzystwa Miłośników Książki w Krakowie. *Gazeta Warszawska*. R. 145: 1925 nr 89.
15. Grycz Józef: Przewodnik dla korzystających z bibliotek oraz spis dzieł pomocniczych. Kraków 1925, s. 25—35: korzystanie z biblioteki.
16. Ludwiczak Antoni: O poszczególnych katalogach. *Przegl. Oświat.* R. 20: 1925 s. 40—47.
17. Borowy Wacław: Prolegomena do wszelkiej przyszłej instrukcji katalogowania. Warszawa 1926 Tow. Bibliofilów Pol. 8° ss. 43, nlb. 5.
18. Grycz Józef: Porównanie polskich przepisów katalogowania. Kraków 1926 Koło Zw. Bibl. Pol. 4° ss. 51. *Prace Biblioteczne Krakowskiego Koła Związku Bibliotekarzy Polskich*. 2.
19. Łysakowski Adam: Współpraca bibliotek wojskowych z ogólnonaukowymi. Z dziedziny organizacji nauki. *Przegl. Współcz.* R. 5: 1926 t. 19 s. 291—296.
20. Bornsteinowa Jadwiga: Jak urządzić bibliotekę szkolną i domową. Warszawa 1927, s. 28—47.
21. Grycz J[ózef]: Zasadnicze wytyczne polskich przepisów katalogowania. Kraków 1927 4° ss. 11, pismo hektogr.
22. *Zasady Katalogowania w Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie*. Redakcja z 1923 r. z późniejszymi poprawkami i uzupełnieniami przepisana w Wydziale Bibliotek Ministerstwa WR i OP w r. 1927. Projekt. Warszawa 1927 4° ss. nlb. 4, 93, powiel.
23. Gutry Maria: Rola i organizacja bibliotek dla dzieci i młodzieży. Warszawa 1928 s. 9—15. *Urządzenie bibliotek dla dzieci*.
24. Łysakowski Adam: Obliczanie czasu pracy bibliotekarskiej. Kraków 1928 [druk.] W. L. Anczyc 8° ss. 15.
25. Łysakowski Adam: Psychologiczne podstawy instrukcji katalogowej. Odczyt wygłoszony na Zjeździe Bibliotekarskim w Warszawie w roku 1927. Poznań 1928 Tow. Czyteln. Lud. 8° ss. 8.
26. Dzikowski Mikołaj: Hasło w katalogu alfabetycznym anonimów. Referat wygł. na I Zjeździe Bibliotekarzy Polskich we Lwowie. Wilno 1929 [druk.] Polska Drukarnia Nakładowa „Lux” 8° ss. 15. Wyd. jako rękopis.
27. Dzikowski Mikołaj: Wybór pierwszego i następnych wyrazów porządkowych (hasel) w katalogu alfabetycznym czasopism i wydawnictw ciągłych. (Streszczenie referatu). W: *Pamiętnik I Zjazdu Bibliotekarzy Polskich we Lwowie*. Lwów 1929 s. 45—47.
28. Grycz Józef: Ogólnopolska instrukcja dla sporządzania alfabetycznych katalogów bibliotecznych. Postulat. W: *Pamiętnik I Zjazdu Bibliotekarzy Polskich we Lwowie*. Lwów 1929, s. 47—48.

29. Grycz Józef: Porównanie zagranicznych przepisów katalogowania. Kraków 1929 Krakowskie Koło Związku Bibliotekarzy Polskich 8° ss. 45. Prace Biblioteczne Krakowskiego Koła Związku Bibliotekarzy Polskich, 5.
Rec.: Vorstius J.: Zentralbl. Biblioth.-Wes. Jg. 47: 1930 s. 247.
30. Łodyński Marian: Podręcznik bibliotekarski dla kierowników bibliotek wojskowych. Zalecany do użytku służbowego rozkazem szefa Sztabu Głównego. Oprac. ... przy współudziale ... Jana Niezgody oraz ... Wiktora Kochanowskiego. Warszawa 1929 Wojsk. Inst. Nauk.-Wydawn. 8° ss. X, 321, XX, nlb. 2. Wydawnictwa Centralnej Biblioteki Wojsk. nr 19.
31. Łysakowski Adam: Prace katalogowe w bibliotekach polskich. W: Congrès International des Bibliothécaires et des Amis du Livre tenu à Prague du 28. juin au 3. juillet 1926. Prague 1929 s. 326—334.
32. Łodyński Marian: Biblioteka Szkoły Rycerskiej. Warszawa 1930. W: Z Dziejów Polskich Bibliotek Wojskowych XVIII i XIX wieku s. 68—71.
33. Z. Z.: Katalogi biblioteczne. *Głos Nauczycielski*. R. 15 (25): 1930/31 nr 26—27 s. 470—473.
34. Łysakowski Adam: O terminologię instrukcji katalogowania alfabetycznego. *Przevl. Bibl.* R. 5: 1931 z. 1 s. 1—10.
35. Grycz Józef: Na drodze do polskiej instrukcji alfabetycznego katalogowania. Streszczenie komunikatu. W: III Zjazd Bibliotekarzy Polskich w Wilnie. Wilno 1932.
36. Gutry Czesław: Karta tytułowa, karta katalogowa i okładka. Warszawa 1932 8° ss. 18. Odb. z „Przeglądu Organizacji” 7, 32. Nr 4.
Rec.: W. P.: *Przevl. Bibl.* R. 6: 1932 s. 53—54.
37. Instrukcja dotycząca opracowania katalogu czasopism i wydawnictw ciągłych zagranicznych znajdujących się w bibliotekach Rzeczypospolitej Polskiej. Poznań 1932 *Bibl. Uniw.* 8° ss. 18, 1 nlb.
Rec.: W. P.: *Przevl. Bibl.* R. 6: 1932 s. 196—197.
38. Przepisy katalogowania w bibliotekach polskich. I. Alfabetyczny katalog druków. Warszawa 1934 Biblioteka Narodowa 8° ss. XVIII, 101.
Rec.: Grycz J.: Wobec nowej instrukcji alfabetycznego katalogowania. *Przevl. Bibl.* R. 8: 1934 s. 47—48.
Rec.: Łysakowski A.: *Przevl. Bibl.* R. 8: 1934 s. 169—182.
39. Wprowadzenie w życie przepisów katalogowania. *Przevl. Bibl.* R. 8: 1934 z. 1 s. 41.
40. Żórawska Alina: Organizacja działu czasopism w bibliotekach naukowych. Warszawa 1935. rozdz. 2: Czasopisma zinwentaryzowane.

41. Ż ó r a w s k a Alina: O inwentarzu i katalogowaniu czasopism w bibliotekach naukowych. Referaty. Warszawa 1935 rozdz. 2 s. 9—16: O katalogowaniu czasopism.
42. Ż ó r a w s k a Alina: Opracowanie biblioteczne wydawnictw Ligi Narodów. Warszawa 1935 Libraria Nova 8° ss. 8.
43. Katalog biblioteczny. (Uwagi informacyjne). Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu. Poznań 1936 s. 1—2: Katalog Alfabetyczny.
44. Tymczasowa instrukcja dla bibliotek stałych Towarzystwa Szkoły Ludowej. Zatwierdzona przez Zarząd Główny TSL dnia 28 marca 1936. Kraków 1936 s. 15—17: Katalog alfabetyczny.
45. Interpretacje i objaśnienia „Przepisów katalogowania w bibliotekach polskich. 1. Alfabetycznego Katalogu Druków” 1934. Przyjęte w Bibliotece Uniwersyteckiej w Wilnie. Wilno 1937 4° ss. 24, powiel.
46. Wyciąg z instrukcji o prowadzeniu oddziałowych bibliotek wojskowych. Warszawa 1937 cz. 2: Księgozbiór, rozdz. 4 s. 21—27: katalogi.
47. C r o z e t Léo: Praktyczny podręcznik bibliotekarza. Warszawa 1938 Książnica-Atlas 8° s. 104—146: katalogi.
48. D ą b r o w s k a Wanda: Zasady techniki bibliotecznej. Schemat w oparciu o wzory poradni bibliotecznej. Warszawa 1938 s. 10—12: Katalogowanie.
49. G r y c z Józef: Zagadnienie fotografii w bibliotekarstwie. Kraków 1938 „Przeł. Bibl.” 8° ss. 26, tabl. 3.
50. A s s b u r y Edward: Biblioteczne opracowanie kolejowych wydawnictw taryfowych. *Przeł. Bibl. R.* 13: 1939 s. 86—91.
51. G r y c z Józef: Bibliotekarstwo praktyczne w zarysie. Podręcznik i poradnik. Warszawa 1945 s. 71—78: Katalogi biblioteczne. Toż.: Wyd. 2 przerob. Wrocław 1951 s. 84—96.
Rec.: Hleb-Koszańska H.: *Przeł. Bibl. R.* 14: 1946 s. 28—44.
52. M i l l e r o w a Julia.: Krótki podręcznik bibliotekarski. Warszawa 1945 s. 15—26: Katalogowanie. Toż.: Wyd. 2 uzup. Warszawa 1950 s. 26—41. *Bibl. Podr. Bibliotekarza* nr 5
Rec.: W. D.: *Bibliotekarz. R.* 12: 1945 nr 1 s. 20.
53. G r y c z Józef, B o r k o w s k a Władysława: Skrócone przepisy katalogowania alfabetycznego. Z „Przepisów katalogowania w bibliotekach polskich. 1. Alfabetyczny katalog druków”. Wybr. i oprac. . . . Warszawa 1946 Państw. Zakł. Wyd. Szkol. 8° ss. VI, 7—92. Ministerstwo Oświaty.
Rec.: Kossonoga J.: Polska instrukcja katalogowa. *Przeł. Bibl. R.* 14: 1946 s. 48—58.
Rec.: P a r y s - S o k o ł o w s k a W.: *Bibliotekarz. R.* 13: 1946 nr 5 s. 122—123.

54. Interpretacje i objaśnienia „Skróconych przepisów katalogowania alfabetycznego, wybranych i opracowanych przez Józefa Grycza i Władysławę Borkowską”, Warszawa 1946, przyjęte w Bibliotece Uniwersyteckiej w Łodzi 1947 r. 4° ss. 10, powiel.
Toż: Wyd. 2 nieznacznie zmienione. Łódź 1949 ss. 10, powiel.
55. Komornicki Tomasz: Mikrokarty i przyszłość bibliotek naukowych świata. *Życie Nauki*. T. 3: 1947 nr 13/14 s. 58—68.
56. Ryszkiewicz Andrzej: Głos w dyskusji nad nowymi przepisami katalogowania alfabetycznego. *Bibliotekarz*. R. 14: 1947 nr 1/2. s. 11—12.
57. Wskazówki dla prowadzących biblioteki sądowe i prokuratorskie. Pod red. H. Handelsmanówny. Warszawa 1947 s. 9—14: Katalog alfabetyczny. Oprac. Wanda Parys-Sokołowska, powiel.
58. Gutry Czesław: W sprawie kart katalogowych z drukowanymi zapisami bibliograficznymi. *Bibliotekarz*. R. 15: 1948 nr 8—9 s. 141—143.
59. Czarnicka Jadwiga: Opracowanie księgozbioru. Warszawa 1949 8° Towarzystwo Uniwersytetu Robotniczego i Ludowego. Korespondencyjny Kurs Bibliotekarstwa. Skrypt nr 8 [rozdz.] 4 s. 31, nlb. 1: Katalogi biblioteczne.
60. Grycz Józef, Borkowska Władysława: Skrócone przepisy katalogowania alfabetycznego. Wyd. 2 popr. Warszawa 1949 Państw. Zakł. Wyd. Szkoln. 8° ss. 115, nlb. 1.
61. Horodyski Bogdan: O transliteracji druków cyrylicznych. *Przegl. Bibl.* R. 16: 1948 zes. 3—4 s. 171—179 i nadb.
62. Czarnicka Jadwiga: Katalog alfabetyczny. *Poradnik Bibliotekarza*. R. 2: 1950 nr 4 s. 12—15.
63. Czarnicka Jadwiga: Odsyłacze. *Poradnik Bibliotekarza*. R. 2: 1950 nr 5—6 s. 15—19.
64. Czarnicka Jadwiga: Katalogi i katalogowanie. Warszawa 1951 Zw. Bibliot. i Archiw. Pol. 8° ss. 47. Korespondencyjny Kurs Bibliotekarski. Skrypt nr 8.
65. Czarnicka Jadwiga, Rodziewicz Zofia: Jak pracować w bibliotece? Wskazówki dla pracowników bibliotek społecznych. Warszawa 1951 s. 35—40: Katalogi biblioteczne; s. 40—57: Sporządzanie katalogu alfabetycznego.
66. Informator: Centralna karta katalogowa. *Poradnik Bibliotekarza*. R. 3: 1951 nr 5 s. 79—80.
67. Łączyńska Amelia: Parę słów o katalogach w małej bibliotece powszechnej. Artykuł dyskusyjny. *Bibliotekarz*. R. 18: 1951 nr 8—9 s. 134—137.

68. Rodziewicz Zofia: Centrala biblioteczna, punkt biblioteczny. Warszawa 1951 Korespondencyjny Kurs Bibliotekarski. Skrypt nr 12 s. 8—10: Katalogi. Katalogowanie.
69. Assbury Edward, Czarnicka Jadwiga: Jak prowadzić bibliotekę fachową w zakładzie produkcyjnym. Warszawa 1952 s. 42—60: Katalog alfabetyczny.
Rec.: Filipkowska-Szemplińska J.: *Bibliotekarz*. R. 19: 1952 nr 6. s. 185—186.
70. Borowska M.: O lepsze zaopatrywanie bibliotek w formularze biblioteczne i drukowane karty katalogowe. *Bibliotekarz*. R. 19: 1952 nr 3 s. 82—83.
71. Gutry Czesław: Jak korzystać z katalogu bibliotecznego i jak czytać kartę katalogową? Warszawa 1952 Związek Bibliot. i Archiw. Pol. 8° ss. 27. Toż: Wyd. 2 Warszawa 1952 jak wyd. 1.
72. Morsztynkiewicz Irena: O normy czasowe czynności bibliotecznych w bibliotekach naukowych. *Bibliotekarz*. R. 19: 1952 nr 6 s. 179—180.
73. Opracowanie biblioteczne wydawnictw normatywnych. (Materiały do instrukcji). [Warszawa] 1952 k. 13, powiel.
74. Telega Stanisław: Współzawodnictwo pracy w bibliotekarstwie. Warszawa 1952 Zw. Bibliot. i Archiw. Pol. 8° ss. 35, nłb. 1. Korespondencyjny Kurs Bibliotekarski. Skrypt nr 18.
75. Wskazówki dla prowadzących biblioteki zakładowe UW. Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie. Warszawa 1952. Rozdz. 3 s. 9—12: Katalogi, powiel.
76. Dawidczyńska Maria: Co to jest kolejność alfabetyczna? *Poradnik Bibliotekarza*. R. 5: 1953 nr 1 s. 9—12.
77. Eychlerowa Barbara: Drukowana karta katalogowa i jej użytkowanie. *Poradnik Bibliotekarza*. R. 5: 1953 nr 7 s. 145—148.
78. Kaszubina Wiesława: Oddział czasopism w ramach organizacji większych bibliotek naukowych. *Bibliotekarz*. 20: 1953 s. 83—86.
79. Ciechanowska Zofia: Katalogi Biblioteki Jagiellońskiej [oprac.] ... przy współpracy Wł. Hordyńskiego, L. Komorowskiej i K. Tatarowicz. *Biuletyn Miesięczny Biblioteki Jagiellońskiej*. R. 6: 1954 nr 7/9 s. 45—54.
80. Ciechanowska Zofia: Opracowanie zbiorów ogólnych w Bibliotece Jagiellońskiej. [Oprac.] ... przy współpr. E. Chełstowskiego i in. *Biuletyn Miesięczny Bibl. Jagiellońskiej*. R. 6: 1954 nr 7/9 s. 21—22: Katalog alfabetyczny.
81. Gruszecka Janina: Jak korzystać z drukowanych kart katalogowych i innych pomocy bibliograficznych? *Poradnik dla biblio-*

- tekarzy. Warszawa 1954 [druk.] Druk. Bibl. Narod. 8° ss. 55. Biblioteka Narodowa.
- Rec.: Kocówna Barbara: *Bibliotekarz*. R. 22: 1955 nr 1 s. 25—27.
82. Neubert Felicja: *Katalogi alfabetyczne i katalogowanie*. Warszawa 1954 Min. Kult. i Sztuki 4° ss. 45. Państwowy Zaoczny Kurs Bibliotekarski. Skrypt nr 4.
83. Rybicki Paweł: *Dawne i nowe formy pracy w bibliotekach naukowych*. *Przeł. Bibl.* R. 22. 1954 z. 1 s. 19—23.
84. Safian Maria: *O ulepszenie katalogów bibliotecznych*. *Bibliotekarz*. R. 21: 1954 nr 1 s. 9—10.
85. Sedlaczek Franciszek: *Czasopismo w Bibliotece*. Warszawa 1954 s. 41—49: *Opracowanie biblioteczne. Katalogi, katalogowanie, klasyfikacja*.
86. Witek E.: *Ulepszajmy katalogi biblioteczne*. *Bibliotekarz*. R. 21: 1954 nr 4 s. 111—113.
87. Wróblewski Adam: *Drukowane kartki adnotowane*. *Poradnik Bibliotekarza*. R. 6: 1954 nr 5 s. 97—100.
88. Bińkowski Władysław: *Revision des règles de catalogage en Pologne*. *Bulletin de l'Unesco à l'intention des Bibliothèques*. Vol. 9 1955 s. 216—217.
89. *Instrukcja w sprawie szeregowania kart w katalogach alfabetycznych instytutów, zespołów Katedr i Katedr Uniwersytetu Poznańskiego*. Opracowana na podstawie „Skróconych przepisów katalogowania alfabetycznego” Józefa Grycza i Władysławy Borkowskiej, wyd. 2 popr. Warszawa 1949. [Poznań] 1955, [druk.] Pozn. Druk. Nauk. 8° ss. 3, nlb. 1.
90. *Karty katalogowe czasopism PN/N-09006, ustalono... dnia 30 czerwca 1952*. [Warszawa] 1955 [druk:] Gr. Z. Gr. ss. 3. *Polskie Normy*. Druki Bibliotekarskie.
91. Mielcarzewicz Barbara, Węgrzyn Stanisława: *Zagadnienie bibliotecznego opracowania norm PKN*. *Przeł. Bibl.* R. 23: 1955 nr 3/4 s. 285—296.
92. *Pierwsze dziesięciolecie Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi 1945—1954*. Łódź 1955. Rozdz. 5 s. 56—64, Kamińska Krystyna, Treichel Irena: *Katalogi biblioteczne*. Biblioteka Uniwersytecka w Łodzi, powiel.
93. Renner Maria: *Instrukcja dla prowadzących biblioteki przy Wojewódzkich Zarządach Architektoniczno-Budowlanych*. Warszawa 1955 Komitet do Spraw Urbanistyki i Architektury. Instytut Urbanistyki i Architektury. Seria prac własnych. Z. 29 s. 7—13: *Katalogowanie książek*, powiel.
94. Rytel Zofia: *Katalogi biblioteczne*. Cz. 1. Warszawa 1955 Min.

- Kultury i Sztuki 8° ss. 59, nb. 1. Państwowy Korespondencyjny Kurs Bibliotekarski. Skrypt nr 4.
95. R y t e l Zofia: Opracowanie księgozbioru. Warszawa 1955 Fachowa Biblioteka Zakładowa s. 31—83: Katalog alfabetyczny.
96. B o r k o w s k a Władysława: Katalog Alfabetyczny. W: Bibliotekarstwo Naukowe. Warszawa 1956 cz. 4 s. 132—199.
Rec.: Kołodziejska J.: *Bibliotekarz*. R. 23: 1956 nr 11/12 s. 362—364.
97. O l k o w s k a Janina: Drukowane karty katalogowe. *Bibliotekarz*. R. 23: 1956 nr 7 s. 199—201.
98. P o l a k Henryk: Jak pracować w bibliotece wojskowej. Warszawa 1956 s. 14—23: Katalogowanie książek. Rodzaje katalogów.
99. H. F.: Kącik porad dla bibliotekarzy szkolnych. *Poradnik Bibliotekarza*. R. 9: 1957 nr 3 s. 78—80.
100. H. F.: Wykorzystanie drukowanych centralnie kart katalogowych. Kącik porad dla bibliotekarzy szkolnych. *Poradnik Bibliotekarza*. R. 9: 1957 nr 7/8 s. 209—211.
101. W r ó b l e w s k i Adam: Adnotowane karty katalogowe. Na marginesie nowego sposobu zaopatrywania bibliotek. *Bibliotekarz*. R. 24: 1957 nr 6 s. 177—180.
102. Bibliotekarstwo powszechne. Praca zbiorowa pod red. nacz. Ewy Pawlikowskiej. Warszawa 1958 t. 2: Księgozbiór biblioteczny. Rozdz. 4—5 s. 70—150: Katalogi biblioteczne, katalog alfabetyczny. Oprac. Zofia Rytel.

ANGLIA

103. N o r r i s Dorothy May: A history of cataloguing methods 1100—1850. With an introductory survey of ancient times. London 1939 Grafton 8° ss. 246.
104. J a c o b s R. M.: „Whodunnit”: notes on the system adopted by the D. S. I. R., H. Q. Library for the control of publications issued by corporate authors. *J. Docum.* Vol. 8: 1952 s. 227—231.
Rec.: D. M.: *Libr. Sc. Abstr.* Vol. 4: 1953 nr 1, 2638.
105. N o r r i s Dorothy M.: A primer of cataloging. 1952 ss. 204. *Libr. Ass. Rec.* Vol. 55: 1953 nr 6, Reviews, s. 202. *Libr. Rev.* 1953 nr 105 s. 44—45.
106. S i m a r i Roberto: Antonio Panizzi — il bibliotecario. *Accad. Bibliot. Italia.* Vol. 20: 1952 nr 5 s. 237—248. Bibliog.
Rec.: M. M.: *Libr. Sc. Abstr.* Vol. 4: 1953 nr 2, 2913.
107. Union catalogue of additions. Part 5. [Wyd.] Glasgow Corporation Public Libraries. Glasgow 1952 The Mitchell Library.
Rec.: *Libr. Ass. Rec.* Vol. 55: 1953 nr 2, s. 54.

108. Broome W.: Making a catalogue with a camera. *Libr. Ass. Rec.* Vol. 55 nr 10 s. 316—317.
Rec.: J. G.: *Libr. Sc. Abstr.* Vol. 4: 1953 nr 4, 3268.
109. Offenbacher E.: Dyeline copying for libraries. *Unesco Bull. Libr.* Vol. 8 nr 11—12 1954, s. E. 143—148. *J. Docum.* Vol. 11: 1955 nr 1 s. 58.
110. Stevenson W. B.: Reproduction of catalogue entries. *Librarian.* 43: 1954 nr 11 s. 209—210.
Rec.: *Libr. Sc. Abstr.* Vol. 6: 1955 nr 2, 4686.
111. Klienberger H. R.: Some current projects of catalogue code revision: The international view-point. *Libr. Ass. Rec.* 57: 1955 nr 9 s. 341—344.
Rec.: *Libr. Sc. Abstr.* Vol. 6: 1955 nr 4, 5286.

AUSTRALIA

112. Substitutes for print for office and cataloguing purposes. *Austr. Libr. J.* Vol. 1: 1951 nr 1 s. 7—10.
Rec.: *Libr. Sc. Abstr.* Vol 2: 1951 nr 3, 1231.

BELGIA

113. Hove Julien van, Remy Fernand, Vanderheljden Jean F.: Règles catalographiques à l'usage des bibliothèques de Belgique. Catalogue alphabétique d'auteurs et d'anonymes. Introduction de Henry Dommartin. Bruxelles 1933 8° ss. 220 nrb. 4.
Rec.: Koczorowski St. P.: *Przeegl. Bibl. R.* 8: 1934 s. 165—167.

DANIA

114. Regler for affattelsen af Katalogsedler i det Køngelige Bibliotek. Prædm.: H. O. Lange. København 1910 Graebe ss. 49.
115. Blöndal Sigfús: Katalogisering og opstilling af bøger. Haandbog i Bibliotekskundskab 1912 s. 274—306 [Prædruk] Sv. Dahls Haandbog 3. Udg. II 1930 s. 414—463.
- 116.* Katalogisering. Raad og Regler till Ordn. af Bogsamlinger. § 40—51 København 1917.
- 117.* Rolf H.: Regler for Ordningen af et alf. Katalog. København 1922.
118. Verona Eva: A historical approach to corporate entries. *Libri.* Vol. 7: 1956 nr 1, s. 1—40.

* Opisy, których poprawności nie można było ustalić, oznaczono gwiazdką.

FINLANDIA

119. Kirjallisuuden luetteloimisopas. 2 parnos. Helsinki 1952 Söderström. ss. 154. (Valtion kirjastotoimikunnan kirjasto kasikirjoja. 2).
120. Kainulainen J. K.: Tieteellisten Kirjastojen aakkoselliset luettelot. *Kirjastolehti*. Vol. 47: 1954 nr 3 s. 51—54.
Rec.: H. W.: *Libr. Sc. Abstr.* Vol. 5:1954 nr 2, 3693.
121. Kainulainen J. K.: Korttien monistminen. *Kirjastolehti*. Vol. 48: 1955 nr 8 s. 187—188.
Rec.: *Libr. Sc. Abstr.* Vol. 6:1955 nr 4, 5300.

FRANCJA

122. Crouzel A.: Études de bibliothéconomie 3: Catalogue alphabétique W: Mémoires de l'Académie de Toulouse. Sér. 10 T. 4: 1904 s. 140—180.
123. Règles et usages observés dans les principales bibliothèques de Paris pour la rédaction et le classement des catalogues d'auteurs et d'anonymes. Paris 1913 8° ss. nlb. 4, 56. *Extr. de la Rev. Bibl.* nr 4—6, 1913.
Rec.: Kaiser R: *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 31:1914 s. 85.
124. Kaiser Rudolf: Frankreich. Einheitliche Katalogisierung. Umschau und neue Nachrichten. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 31: 1914 s. 85—86.
125. Delisle Léopold: Instructions élémentaires et techniques pour la mise et le maintien en ordre des livres d'une bibliothèque. 4 éd. rev. Paris [ok. 1915] H. Champion 8° s. 24—43: Catalogue alphabétique par noms d'auteurs, ou par premiers mots des titres pour les ouvrages anonymes.
126. Proekt francuzskoj instrukcii po sostavleniju alfavitnogo kataloga. [Wyd.] Komitet Gosudarstvennyh Bibliotek v Petrograde. Petrograd 1920 Gosud. Izdat. 8° ss. 62.
127. Ledos E. G.: Usages suivis dans la rédaction du Catalogue général des livres imprimés de la Bibliothèque Nationale. Paris 1923 H. Champion 8° ss. 70. Nouv. éd. entièrem. refondue par A. Rastoul. Paris 1940.
Rec.: Kaiser Rudolf, *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 44:1927 s. 422—423, Fuchs H.: *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 60:1944 s. 90—91.
128. Catalogue Général des Livres Imprimés de la Bibliothèque Nationale. Auteurs. Paris 1924 8° Introduction [par] Léopold Delisle s. I—LXXXII.

129. Ulrich Leo: Eindrücke aus einigen französischen Bibliotheken. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 44: 1927 s. 401—412.
130. Règles générales proposées pour la rédaction des catalogues en vue de leur unification. [Wyd.] Association des Bibliothécaires Français. Paris 1929 8° ss. 32.
- 131.* Sustrac Ch.: Observations sur le classement des cartes d'auteurs et d'anonymes. *Rev. Bibl.* Paris 1929 nr 5.
132. Les catalogues alphabétiques d'auteurs et d'anonymes. Collectivités, auteurs, congrès: choix de vedettes. Projet de norme soumis à l'enquête publique. Nr 859. Association Française de Normalisation. *Bull. Union Franç. Organ. Docum.* Vol. 22 nr 1 s. 1—26.
Rec.: Libr. Sc. Abstr. Vol. 6: 1955 nr 1, 4394.
133. Rodinson M., Pierron R.: Le catalogue de la Bible. *Bull. Bibl. de France.* 1956 nr 11 s. 767—783.

HISZPANIA

134. Instrucciones para la redacción de los catálogos en las bibliotecas públicas del Estado. Madrid 1902 *Tip. de la Rev. de Arch. Bibl. y Mus.* 8° ss. 152, 2 tabl., 180.
135. Brein J. A.: Entwicklungslinien des spanischen Bibliothekswesens. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 42: 1925 s. 146—148: Kataloge.
- 136.* Informaciones para la redacción de los catálogos de las bibliotecas públicas del Estado. (Aprobadas por real orden de 31 de julio de 1902). Ed. ofic. [Wyd.] Ministerio de instrucción pública y bellas artes. Sección de informaciones, publicaciones y estadística. Madrid 1926.
137. Hoecker Rudolf: Das spanische Bibliothekswesen. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 44: 1927 s. 33—35: Die Katalogisierung.
138. Rubió J.: Catalogación y ordenación de bibliotecas. Instrucciones elementales. Barcelona 1928 *Taber* 4° ss. 49.

HOLANDIA

139. Hoe catalogiseer ik mijn bibliotheek? Amsterdam 1908 Library Supply Co. ss. 48.
140. Greve H. E.: Bibliotheekpraktijk. 1. De Stamkatalogus. *Boekzaal* 3: 1909 s. 178—181, tabl. 1.
141. Regels voor den alphabetischen katalogus. *De Boekzaal* 6: 1912 s. 158—164.
142. Regels voor den alphabetischen catalogus. *Het Boek.* Bd. 1: 1912 s. 104—109.

143. Someren J. F. van: Kantteekeningen op de opmerkingen betreffende de „Catalogus-Regels” van den heer L. C. Kloos. *Maandbl. Bibliotheekwes.* Bd. 1: 1913 s. 267—269.
144. Dokkum I. D. C. van: De alphabetische catalogus, zijn strekking en behandeling. *Bibliothconomica* 1. *Bibliotheekleven* 4: 1919 s. 98—105.
145. Kloos L. C.: Catalogiseeren. *Bibliotheekleven* 4: 1919 s. 182—184.
146. Regels voor de titelbeschrijving bij de Koninklijke Bibliotheek. *Bibliotheekleven* 6: 1921 s. 289—296.
147. Gebhard Annie C.: Catalogiseeren. Titelbeschrijving en rangschikking der titels in alphabetische volgorde. Utrecht 1923 Nederlandsche Vereenig. van Bibliothecar. en Bibliotheekambt. 8° ss. 85, tabl. 1.
Rec.: Kaiser [Rudolf]: *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 42: 1925 s. 630—631.
148. Cohen J.: Stereotiep — uitgave onzer catalogi. *Bibliotheekleven* 9: 1924 s. 11—12.
- 149.* Regels voor de titelbeschrijving. Vastgest. door de Rijkscommissie van advies inzake het bibliotheekwesen. [Wyd. 1] Leiden 1924. [Wyd. 6] Leiden 1955.
150. Regels voor de alfab. rangschikking der titelbeschrijving, vastgesteld door de Rijkscommissie van advies inzake het bibliotheekwesen. S-Gravenh.: 1929 Uitgeversband d. Bibliotheekverenigingen ss. 17 Leeszaalwerk. 12.
151. Greve H. E.: Praktijk en theorie der titelbeschrijving. Groningen 1930 Wolters ss. 103.
152. Men n Walter: Die Wissenschaftlichen Bibliotheken Hollands. Reiseindrücke und Gedanken. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 47: 1930 s. 12—29, 168—183.
- 153.* „Delfter Regeln” [Oprac.] Korevaar [2. wyd.] 1949.
- 154.* „Regels voor de titelbeschrijving”. [5. wyd.] [Wyd.]: Rijkscommissie van Advies inzake het Bibliotheekwesen. [b. m.] 1953.
155. Thys E.: Samengestelde persoonsnamen. *Bibliotheekgids.* 30: 1954 nr 6 s. 147—149.
Rec.: *Libr. Sc. Abstr.* Vol. 6: 1955 nr 1, 4397.
156. Moov de A. J.: Ontwikkelingsgang van de alfabetische catalogus. *Bibliotheekleven.* 41: 1956 s. 259—274.

INDIE

157. Ranganathan S. R.: International catalogue code: its scope and the first step, *Abgila* 3: 1953 s. 141—158.
Rec.: B. C. V.: *Libr. Sc. Abstr.* Vol. 5: 1954 nr 1, 3492.

158. Puranik K. D.: Glossary of cataloguing terms (1). *Ann. Libr. Science*. 1: 1954 nr 1 s. 43—52.
Rec.: R. N. P.: *Libr. Sc. Abstr.* Vol. 5: 1954 nr 2, 3679.
159. Ranganathan S. R.: Authorial homonym and synonym. *Ann. Libr. Science* 1: 1954 s. 174—184.
Rec.: B. C. V.: *Libr. Sc. Abstr.* Vol. 5: 1954 nr 4, 4110.

KANADA

160. Slater M. Margaret, Fraser Lorna D.: The dictionary catalogue versus the divided catalogue: The University of Toronto Library. *Canad. Libr. Ass. Bull.* Vol. 10: 1954 nr 6 s. 206—209.
Rec.: J. M. B.: *Libr. Sc. Abstr.* Vol. 5: 1954 nr 2, 3692.

NIEMCY

161. Grienberger Theodor von: Zur Katalogisierung der sog. Kryptonomen. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 2: 1885 H. 8 s. 327—328.
162. Keysser Adolf: Über die Einrichtung der alphabetischen Hauptkataloge öffentlicher Bibliotheken. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 2: 1885 H. 1 s. 1—19.
163. Kochendörffer Karl: Zur Catalogisierung der Programme. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 2: 1885 H. 3 s. 96—98.
164. Mecklenburg: Ueber alphabetische Anordnung. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 2: 1885 H. 9/10 s. 345—382.
165. Mecklenburg: Zu Dr Keyssers Aufsatz über die alphabetischen Hauptkataloge. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 2: 1885 H. 3 s. 91—96.
166. Steiff Karl: Ueber die Einrichtung der alphabetischen Hauptkataloge öffentlicher Bibliotheken. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 2: 1885 H. 5 s. 173—181.
167. Dziatzko Karl: Instruction für die Ordnung der Titel im Alphabetischen Zettelkatalog der Königlichen und Universitäts-Bibliothek zu Breslau. Berlin 1886 A. Asher 8° ss. XI. 74.
Rec.: Mecklenburg: *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 3: 1886 H. 6 s. 289—293.
168. Feigl Herm.: Bemerkungen zu C. Dziatzko, Instruction für die Ordnung der Titel im Alphabetischen Zettelkatalog der Königlichen und Universitäts-Bibliothek zu Breslau. Berlin 1886 A. Asher 8°. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 4: 1887 H. 3 s. 118—121.
169. Franke Johannes: Der Druck der Katalogtitel und die Gesamtzugangsliste. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 4: 1887 H. 2 s. 60—66.

170. Haupt Hermann: Eine Notiz über Kapseln zur Aufbewahrung des Blätterkatalogs. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 5: 1888 H. 8 s. 362—364.
171. Erman Wilhelm: Ueber die Verwendung von Schreibmaschinen für bibliothekarische Katalogisierungsarbeiten. 1. Ergebnisse der auf der Berliner Universitäts-Bibliothek angestellten Versuche. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 9: 1892 s. 180—183.
172. Horn E.: Zur Orthographie von U und V, I und J. Eine historisch-typographische Erörterung. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 11: 1894 s. 385—400.
173. Schnorr von Carolsfeld Hans: Gedruckte Katalogzettel. *Zentralblatt Biblioth.-Wes.* Jg. 12: 1895 s. 448—452.
174. Simon Heinrich: Die Katalogzettel für Sonderabdrücke und Ausschnitte. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 12: 1895 s. 489—494.
175. Laue Max: Über Vornamenermittlung. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 13: 1896 s. 114—123.
176. Instruktionen für die alphabetischen Kataloge der preussischen Bibliotheken vom Mai 1899. Berlin 1899 Bernd ss. 179, 2. Aufl. 1908, 1931, Manuldruck 1942, unveränd. Nachdruck: Leipzig 1952, 3. unveränd. Nachdruck 1959.
177. Hartwig Otto: Die Instruktionen für die alphabetischen Kataloge der Preussischen Bibliotheken und für den Preussischen Gesamtkatalog vom 10. Mai 1899. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 16: 1899 s. 375—376.
178. Kerber G.: Zur Katalogisierung parlamentarischer Drucksachen. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 17: 1900 s. 505—516.
179. Mayer F. Arnold: Der alphabetische Bandkatalog. *Zentrabl. Biblioth.-Wes.* Jg. 17: 1900 s. 131.
180. Schleinitz O. v.: Der internationale Katalog für wissenschaftliche Litteratur. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 17: 1900 s. 385—386.
181. Hittmair A.: Vorschriften für die Katalogarbeiten der K. K. Hofbibliothek. 1. Abteil.: Nominal-Kataloge. 1 Bd. Alphabetischer Nominal-Zettelkatalog der Druckwerke. Wien 1901 8° ss. XLIV, 96, 500 Beispiele. *Zentralbl. Biblioth. Wes.* Jg. 19: 1902 s. 187—189.
182. Maas Georg: Eine neue Kasette für Zettelkataloge. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 18: 1901 s. 265—269.
183. Roth E.: Die Maas'sche Kasette für Zettelkataloge und eine andere Befestigungsart für dieselben. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 18: 1901 s. 603—604.
184. Maas Georg: Erwiderung. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 19: 1902 s. 66—68.

185. Frankfurter S.: Erneuerung des alphabetischen Bandkatalogs der Wiener Universitätsbibliothek. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 19: 1902 s. 175—186.
186. Zedler Gottfried: Die neue Wiesbadener Zettelkatalogkapsel. Konstruiert von F. Zinsser. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 19: 1902 s. 64—66.
187. P. S.: Die Stuttgarter Zettelkatalogkapsel. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 21: 1904 s. 450—453.
188. Trommsdorff Paul: Zettelstützen für Giessener Katalogkapseln. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 22: 1905 s. 310—313.
189. Schwenke Paul: Der sächliche Etat der Bibliotheken und die Kataloge. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 23: 1906 s. 101—108.
190. Zwei neue Blockkatalog-Systeme. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 23: 1906 s. 29—30, Kleine Mitteilungen.
191. Brunn: Neues Katalogisierungshilfsmittel, die Zettelkette. Achte Versammlung Deutscher Bibliothekare in Bamberg am 23. und 24. Mai 1907. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 24: 1907 s. 470—472.
192. Gradmann R.: Ueber das Ordnungswort im alphabetischen Katalog. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 25: 1908 s. 289—302.
193. Kaiser Rudolf: Die neue Instruktion für die alphabetischen Kataloge. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 26: 1909 s. 5—12.
194. Schwenke Paul: Der Zetteldruck der Berliner Königlichen Bibliothek. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 26: 1909 s. 1—5.
195. Schwenke Paul: Die Berliner Zetteldrucke. Zehnte Versammlung Deutscher Bibliothekare in Münster i. W. am 3. u. 4. Juni 1909. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 26: 1909 s. 359—368.
196. Erman Wilhelm: Denkschrift über die Neukatalogisierung der Bonner Universitätsbibliothek. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 27: 1910 s. 189—201.
197. Zwei internationale Kongresse in Brüssel. 2. Kongress der Archivare und Bibliothekare. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 27: 1910 s. 496—497: Internationale Katalogregeln.
198. Schwenke Paul: Zu den Zetteldrucken der Königlichen Bibliothek. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 28: 1911 s. 485—486.
199. Kaiser Rudolf: Vergleichung der englisch-amerikanischen Katalogregeln mit der preussischen Instruktion u. die Frage einer internationalen Einigung. 12. Versamml. Deutscher Bibliothekare in Hamburg am 8. u. 9. Juni 1911. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 28: 1911 s. 412—430.
200. Mattern John: Serienwerke, Regierungspublikationen und internationale Kooperation. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 29: 1912 s. 49—56.

201. F ü c h s e l H.: Kataloge u. Repertorien. Arbeitsmethoden und Organisationsfragen der deutschen Bibliotheken. Bericht der vom Verein Deutscher Bibliothekare eingesetzten Kommission für die Verwaltungspraxis. — *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 31: 1914 s. 204—209.
202. L a d e w i g Paul: Ueber Kataloge für das Publikum. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 31: 1914 s. 285—297.
203. L ü d i c k e Felix, P i e t h Willy: Grundlagen einer Instruktion für die Kataloge von Volks- und Stadtbüchereien. [Berlin]-Charlottenburg 1914 Gertz ss. 67.
Rec.: Kaiser Rudolf: *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 3: 1914 s. 319.
204. Kaiser Rudolf: Neuere ausländische Instruktionen für alphabetische Kataloge. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 35: 1918 s. 101—119.
205. F r e l s Wilhelm: Die bibliothekarische Titelaufnahme in Deutschland. Leipzig 1919 Harrassowitz 8° ss. VIII, 54.
Rec.: Schneider: *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 37: 1920 s. 85—86.
206. L a b e s Friedrich: Zur Aufnahme juristischer Schriftentitel und zur Einordnung von Universitätsschriften. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 37: 1920 s. 259—266.
207. Z e d l e r Gottfried: Ein kritischer Vergleich der preussischen und bayrischen Ordnungsregeln für den alphabetischen Verfasserkatalog. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 39: 1922 s. 445—450.
208. B e r n h a r d i Luise: Lehr- und Handbuch der Titelaufnahme. Berlin 1923 Weidmann 8° ss. VIII, 194. Schriften der Zentrale für Volksbücherei. 3. Stück.
Rec.: Vorstius Joris: *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 40: 1923 s. 517—521.
209. F r e l s Wilhelm: Die Berliner Titeldrucke und das Wöchentliche Verzeichnis. Neunzehnte Versammlung Deutscher Bibliothekare in Regensburg am 24. und 25. Mai 1923. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 40: 1923 s. 398—408.
210. S c h e l l e n b e r g Kurt: Ist es wirtschaftlicher, Titelzettel durch Druck oder durch Aufkleben von Titelstreifen herzustellen? *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 41: 1924 s. 40—43.
211. E r m a n Wilhelm: Zur Anordnung und Aufbewahrung alphabetischer Zettelkataloge. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 43: 1926 s. 554—556.
212. J e s i n g e r Alois: Kataloge und Aufstellung der Wiener Universitätsbibliothek in ihrer geschichtlichen Entwicklung. Berlin 1926 H. Berthold 4° ss. 88, tabl. 12.
Rec.: Schultze Walther: *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 44: 1927 s. 253—254.
213. S a s s Dale [Martha]: Erläuterungen zu den Instruktionen für die

- alphabetischen Kataloge der preussischen Bibliotheken. Leipzig 1927 O. Harrassowitz 8° ss. VIII, 154, tabl. 1. [2. wyd.] 1931.
Rec.: Kaiser Rudolf: *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 45: 1928 s. 85—86.
214. Schreiber Heinrich: Quellen und Beobachtungen zur mittelalterlichen Katalogisierungspraxis besonders in deutschen Kartausen. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 44: 1927 s. 1—19, 97—118.
215. Vorstius J[oris]: Übungsbeispiele zu den Preussischen Katalogisierungsvorschriften. Für den prakt. Gebrauch gesamm. von... Stettin 1927—9. 1. ss. nlb. 4, 42, 2. ss 38. Veröffentlichungen der Bibliothekskurse in der Berliner Stadtbibliothek... H. 4, 4a.
Rec.: Kaiser Rudolf: *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 48: 1931 s. 200.
216. Schubert Walter: Der neue Zeitschriftenkatalog der Bibliothek des Preussischen Statistischen Landesamts. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 45: 1928 s. 137—140.
217. Rieken: Katalog und Aufstellung. 25. Versammlung des Vereins Deutscher Bibliothekare in Königsberg (Pr.) vom 21. bis 25. Mai 1929. Bericht erstattet von Rudolf Hoecker. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 46: 1929 s. 382—383.
218. Schellenberg Kurt: Technische Herstellung von Titelzetteln. 25. Versammlung des Vereins Deutscher Bibliothekare in Königsberg (Pr.) vom 21. bis 25. Mai 1929. Bericht erstattet von Rudolf Hoecker. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 46: 1929 s. 385.
219. Jesinger Alois: Österreichische Katalogfragen. 26. Versammlung des Vereins Deutscher Bibliothekare in Lübeck vom 10. bis 14. Juni 1930. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 47: 1930 s. 418—435.
220. Leo Ulrich: Alphabetischer Katalog und Preussische Instruktion. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 47: 1930 s. 111—129.
221. Schellenberg Kurt: Die technische Herstellung von Titelzetteln. 26. Versammlung des Vereins Deutscher Bibliothekare in Lübeck vom 10. bis 14. Juni 1930. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 47: 1930 s. 406—412.
222. Löffler Karl: Einführung in die Katalogkunde. Leipzig 1935 8° ss. 142, 2. Aufl. neubearb. von N. Fischer. Stuttgart 1956.
Rec.: Syrett Stephanie: *Libr. Rev. Year* 1957 nr 121 s. 51—52.
223. Trebst Hans: Die Kataloge der grösseren Bibliotheken des deutschen Sprachgebietes. Ergebnisse einer Umfrage des Ausschusses Sachkatalogisierung. Berlin 1935 O. Schloss ss. XV, 187.
224. Diesch Karl: Katalogfragen. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 54: 1937 s. 428—474.
225. Anweisung für den alphabetischen Katalog der Volksbüchereien. Ausgabe für grosse Büchereien und Büchereischulen. Leipzig 1938 Einkaufshaus f. Büchereien 8° ss. 58, nlb. 1.

226. Handbuch der Bibliothekswissenschaft. Hrsg. von F. Milkau u. G. Leyh. Bd. 2 Leipzig 1933 s. 237—318, Bd. 3 Leipzig 1940 s. 564—569, 714—726, 829—841, 872, 964—967 [oraz] 2. verm. u. verb. Aufl., Bd. 3. Hälfte 2. Wiesbaden 1957 s. 121—129, 281—293, 443—448, 845—851.
- 227.* F ü c h s e l Johannes: Vorschläge zur Vereinfachung der Preussischen Instruktionen. 1943.
- 228.* V o r s t i u s J o r i s: Instruktion für die Alphabetischen Kataloge der deutschen Bibliotheken. 1943.
229. R o b b e l Günther: Vervielfältigung von Katalogzetteln mit dem „Roto 30 Spezial“. *Nachr. Wiss. Bibl.* Jg. 1950 nr 11/12 s. 190—192.
230. Der alphabetische Katalog in allgemeinen öffentlichen Bibliotheken. Anweisungen. Teil. 1: Regeln. Teil 2: Beispielsammlung. Berlin 1951 Volk u. Wissen 8° s. 51—98. *Bibliothekar. Beih.* 1/2.
 Rec.: *Libr. Quart.* 1954 nr 1 s. 58—60.
 Rec.: *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 66: 1952 s. 295—297.
231. B e r g t e l Lotte, H a b e r i c h t e r Joachim: Die neuen Anweisungen zur Anlegung des alphabetischen Kataloges in allgemeinen öffentlichen Bibliotheken. *Bibliothekar.* 5: 1951 s. 615—621.
232. Entwurf eines Vorschlages zur Ergänzung der Preussischen Instruktionen. *Mitt d. Vereinig. Österr. Bibliothekare.* Bd. 4: 1951 H. 2. s. 3—6.
233. Instruktionen für den Alphabetischen Grundkatalog. Entwurf vorgelegt vom Katalogausschuss des Verbandes der Bibliotheken des Landes Nordrhein — Westfalen. *Mitteilungsbl. (Nordrhein — Westfalen).* Bd. 1: 1951 H. 3 s. 33—47.
234. N o b b e K.: Zur Neufassung der „Preussischen Instruktionen“. *Nachr. für Wiss. Bibl.* Jg. 4: 1951 H. 2. s. 32—34.
235. Arbeitsbericht der Kommission für Katalogwesen. [Wyd.] Bibliothekarische Fachkommissionen beim Staatssekretariat für Hochschulwesen der Regierung der Deutschen Demokratischen Republik. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 66: 1952 s. 183—187.
236. F e g e r R.: Titeldruck mit dem Roto Sp. *Nachr. Wiss. Bibl.* Jg. 5: 1952 s. 252—255.
237. Instruktionen für den alphabetischen Katalog. Entwurf, vorgelegt vom Katalogausschuss d. Verbandes d. Bibliotheken d. Landes Nordrhein-Westfalen. (2. Fassung vom 24. Mai 1952). [Köln] 1952 Verband d. Bibliotheken d. Landes Nordrhein-Westfalen ss. 31 [maszynopis].
238. K r a l Walter: Über den neuen Berliner Katalogisierungsentwurf. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 66: 1952 s. 411—418.

239. Poly-Bassitta Lisabeth: Die Mikrophotographie im Dienste der Katalogisierung. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 66: 1952 s. 418—423.
240. Regeln für den Alphabetischen Katalog in Wissenschaftlichen Bibliotheken. Entwurf, vorgelegt von der Bibliothekskommission für das Katalogwesen beim Staatssekretariat für Hochschulwesen der DDR. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 66: 1952 H. 9/10 s. 329—343.
- 241.* Juchhaff Rudolf: Vorschläge zum zweiten Teil der Instruktionen. 1952.
242. Weser Adolf: Katalog der Zeitschriftenaufsätze [der Berliner Stadtbibliothek]. *Bibliothekar.* Bd. 6: 1952 H. 5 s. 283—285.
243. Instruktionen für den alphabetischen Katalog. Teil 4, 1, 4, 2,4 (§§ 30—77 der Preussischen Instruktionen). Entwurf, vorgelegt vom Katalogausschuss des Verbandes der Bibliotheken des Landes Nordrhein — Westfalen. 1953—54 s. 15, 27 [maszynopis].
244. Kaiser L.: Ein neues Regelsystem. *Nachr. wiss. Bibl.* Jg. 6: 1953 s. 116/120.
245. Weser Adolf: Zur Katalogisierung der Zeitschriftenaufsätze. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 67: 1953 s. 1—15.
246. Zimmermann E.: Regeln für die alphabetische Titelaufnahme von Mikrofilmen. *Nachr. wiss. Bibl.* Jg. 6: 1953 s. 61—67.
247. Samulski Robert: Die gegenwärtigen Probleme des Alphabetischen Katalogs in Deutschland. Der Stand der Neubearbeitung der Preussischen Instruktionen. *Mitteilungsbl. Nordrhein — Westfalen.* N. F. Jg. 4: 1953/54 s. 49—62.
248. Bauhuis Walter: Katalogreformen. *Z. Biblioth.-Wes. u. Bibliogr.* Jg 1: 1954 H. 3 s. 185—208. *Libr. Sc. Abstr.* Vol. 6: 1955 nr 1, 4396. Rec.: M. U.: *Przegl. Piśmien. o Książce.* 1955 nr 2, s. 27.
249. Bauhuis Walter: Vereinfachungen beim Gang des Buches durch die Bibliothek. *Bibliothek, Bibliothekar, Bibliothekswissenschaft.* Festschrift Joris Vorstius. Leipzig 1954 O. Harassowitz s. 133—142.
250. Reichardt Günther: Annotierungsprobleme an den Wissenschaftlichen Universalbibliotheken. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 68: 1954 s. 401—408.
251. Reichardt Günther: Die Bedeutung der Annotation für Bibliographie und Katalog. *Bibliothek, Bibliothekar, Bibliothekswissenschaft.* Festschrift Joris Vorstius. Leipzig 1954 s. 91—102.
252. Fuchs Hermann: Für und wider die Preussischen Instruktionen. *Z. Biblioth.-Wes. u. Bibliogr.* Jg. 1: 1954 H. 3 s. 173—185. *Libr. Sc. Abstr.* Vol. 6: 1955 nr 1 4395. Rec.: M. U.: *Przegl. Piśmien. o Książce.* 1955 nr 2, s. 27.

253. Regeln für den Alphabetischen Katalog an Wissenschaftlichen Bibliotheken. Entwurf der Vorschriften für die regelmässige Form der Titelbeschreibung (§§ 1—35). Vorgelegt von Joris Vorstius. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 68: 1954 s. 37—63.
254. Samulski Robert: Die gegenwärtigen Probleme des Alphabetischen Katalogs in Deutschland: der Stand der Neubearbeitung der Preussischen Instruktionen. *Mitteilungsbl. (Nordrhein — Westfalen)* N. F. 4: 1954 H. 3—4 s. 49—62.
255. Vorstius Joris: Bericht über die Katalogkommission [und] Regeln für den alphabetischen Katalog an wissenschaftlichen Bibliotheken. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 68: 1954 H. 1—2 s. 29—63.
Rec.: S. M.: *Przegl. Piśmien. o Książce.* 1955 nr 2 s. 28.
256. Braun H.: Revision des règles de catalogage en Allemande. *Bull. Unesco Bibl.* Vol. 9: 1955 nr 4 s. 76—77.
Rec.: M. Ł.: *Przegl. Piśmien. o Książce.* 1955 nr 2 s. 27.
257. Kral Walter: Zu einer internationalen Transliteration der kyrilischen Buchstaben. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 69: 1955 s. 343—356.
258. Merlingen W.: Versuche mit einigen neuen Katalogisierungsgrundsätzen. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 69: 1955 s. 431—448.
259. Sickmann Ludwig: Die Ordnung der Sachtitel im Alphabetischen Katalog nach der gegebenen Wortfolge (mechanische Ordnung). Erörterung einiger Grundprinzipien. Köln 1955 Greven-Verl. 8° ss. 39. Arbeiten aus dem Bibliothekar-Lehrinstitut des Landes Nordrhein — Westfalen. H. 6.
260. Vorstius J[oris]: Die Ordnung der Sachtitel im Alphabetischen Katalog. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 69: 1955 s. 90—110.
261. Roloff H.: Probleme der Rationalisierung in der bibliothekarischen Arbeit. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 70: 1956 s. 416—417. Vervielfältigungen.

NORWEGIA

262. Katalogiseringsregler for den alfabetiske seddelkatalog ved Universitetsbibliotekets utenlandske avdeling. Kristiania 1914 Grøndahl 8° ss. 28. Trykt som manuskript. 1915.
263. Smith Victor: Norske Realord til bruk ved bibliotekers katalogisering og utarbeidelse av sakregister med forord av Karl Fischer. Kristiania [1914] Norli in Komm. ss. 96.
264. Katalogiseringsregler for norske biblioteker. Oversikt over de viktigste forandringer i universitetsbibliotekets katalogiseringsregler ved overgangen til „Katalogiseringsregler for norske biblioteker“ Oslo 1925 Grøndahl 8° ss. 6, nrb. 1.

PORTUGALIA

265. Proença Raúl: As rubricas corporativas na catalogação. *Anais das Bibliotecas e Arquivos*. Vol. 2: 1921 s. 50—60.
266. Proença Raúl: Palestra inaugural da discussão das regras de catalogação. *Anais das Bibliotecas e Arquivos*. Vol. 2: 1921 s. 140—154.

STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI PÓLN.

267. Trommsdorff P.: Die gedruckten Katalogzettel der Kongressbibliothek in Washington. Verein deutscher Bibliothekare. 4. Jahresversammlung zu Halle am 5. und 6. Oktober 1903. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 21: 1904 s. 42—52.
268. Griffin A. P. C.: The printed catalog cards of the Library of Congress and their distribution. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 25: 1908 s. 497—500.
269. Bjorkbom Carl: A plan for centralized cataloguing *Coll. Res. Libr.* Vol. 12: 1951 nr 3, 253—254.
Rec.: *Libr. Sc. Abstr.* Vol. 2: 1951 nr 3, 1227.
270. Franck Marga: Some international differences in the cataloging and bibliographical listing of serial publications. *Serial Slants* Vol. 2: 1951 nr 2 s. 1—10.
Rec.: *B. A. Libr. Sc. Abstr.* Vol. 2: 1951 nr 4, 1490.
271. Frauentorfer Sigmund von: International unification of cataloguing? *Coll. Res. Libr.* Vol. 12: 1951 nr 3 s. 245—252.
Rec.: *Libr. Sc. Abstr.* Vol. 2: 1951 nr 3, 1226.
272. Fuller Henry M.: Let's look at the catalog. *Library Journal*. Vol. 76 1951 s. 992—999.
Rec.: *H. Sa.: Przegl. Piśmien. o Książce.* 1952 nr 1 s. 7.
273. Humeston E. J.: Teaching cataloging today: a survey. *J. Catalog. and Classific.* Vol. 7: 1951 nr 2 s. 37—41.
Rec.: *Libr. Sc. Abstr.* Vol. 2: 1951 nr 2, 1012.
274. Raabe H., Janiak W.: Photocopy in the service of the cataloguer. *Bild u. Ton.* Jg. 1951 s. 150—151.
Rec.: *S. C. G.: Libr. Sc. Abstr.* Vol. 2: 1951 nr 2, 1056.
275. Rogers Frank B.: Cataloging and classification in the Army Medical Library. *Bull. Med. Libr. Ass.* Vol. 39: 1951 nr 1 s. 28—33.
276. Simpkins Edgar G.: A study of serials processing. *Serial Slants*. Vol. 2: 1952 nr 3 s. 6—17.
Rec.: *B. A. Libr. Sc. Abstr.* Vol. 3: 1952 nr 1, 1702.

277. Heynemann Alan L.: All the books. *Libr. J.* Vol. 78: 1953 nr 8 s. 657—659.
Rec.: J. L. G.: *Libr. Sc. Abstr.* Vol. 4: 1953 nr 2, 2829.
278. Kingery Robert E.: A management engineering look at cataloging. *Coll. Res. Libr.* Vol. 14: 1953 s. 52—56.
Rec.: L. J. L. *Libr. Sc. Abstr.* Vol. 4: 1953 nr 2, 2831.
279. Osborn Andrew D., Haskins Susan M.: Catalog maintenance. *Libr. Trends.* Vol. 2: 1953 nr 2 s. 279—289. Bibliog.
Rec.: G. H.: *Libr. Sc. Abstr.* Vol. 4: 1953 nr 4, 3262.
280. Tauber M. F., ed: The subject analysis of library materials: Papers presented at an Institute, June 24—28, 1952 under the sponsorship of the School of Library Service, Columbia University and the ALA Division of Cataloging and Classification. New York 1953 Columbia Univ. School of Library Service ss. IV, 235.
Rec.: *Libr. Rev.* 1953 nr 106 s. 108—110.
281. Trotier Arnold H.: Organization and administration of cataloging processes. *Libr. Trends.* Vol. 2: 1953 nr 2 s. 264—278. Bibliog.
Rec.: G. R.: *Libr. Sc. Abstr.* Vol. 4: 1953 nr 4 3264.
282. Catalog code revision: help wanted. *J. Catalog. and Classific.* Vol. 10: 1954 nr 4 s. 228—231.
Rec.: J. A. T.: *Libr. Sc. Abstr.* Vol. 5: 1954 nr 4, 4107.
283. Clapp-Verner W., Murra Kathrine O.: The improvement of bibliographic organization. *The Libr. Quart.* Vol. 25: 1955 nr 1 s. 91—110.
284. Cox Carl R.: Centralized and co-operative cataloging. *News Notes of California Libraries.* Vol. 50 :1955 nr 2 s. 355—360.
Rec.: *Libr. Sc. Abstr.* Vol. 6: 1955 nr 3, 5018.
285. Duffy Lucille: The Lubetzky report approved and disapproved. *Serial Slants.* Vol. 6: 1955 nr 2 s. 63—71.
Rec.: *Libr. Sc. Abstr.* Vol. 6: 1955 nr 2, 4676.
286. Seely Mary Louise: What the school librarian wants from the author and title catalog. *J. Catalog. and Classific.* Vol. 11: 1955 nr 4 s. 185—190.
Rec.: *Libr. Sc. Abstr.* Vol. 6: 1955 nr 4, 5297.
287. Technical services: policy, organization, and coordination: report of the DCC Committee on Administration. Editor: Bella E. Shachtman. *J. Catalog. and Classific.* Vol. 11: 1955 nr 2 s. 59—114.
Rec.: *Libr. Sc. Abstr.* Vol. 6: 1955 nr 3, 5017.
288. Wagman Frederick H.: The administrator and the research library catalog. *J. Catalog. and Classific.* Vol. 11: 1955 nr 4 s. 190—196.
Rec.: *Libr. Sc. Abstr.* Vol. 6: 1955 nr 4, 5291.

289. Blodgett Catherine C.: Distribution of cataloging tasks. *Libr. J.* Vol. 81: 1956 nr 8 s. 881—882.
290. Cataloging Conference in Chicago. *Libr. J.* Vol. 81: 1956 nr 10 s. 1248.
291. Hensel E.: Card catalog reproduction. *J. Catalog. and Classific.* 1956 nr 4 s. 209—220.
292. Peterson V. A., Hoode O. M.: Revitalising the card catalog. *Coll. Res. Libr.* 1956 nr 5 s. 420—422.
293. Technical services in libraries: acquisitions, cataloging, classification, binding, photographic reproduction and circulation operations. By Maurice F. Tauber [i in.] New York 1956 Columbia Univ. Press 8° ss. XVI, 487, nlb. 1.
294. Wilson Louis Round, Tauber Maurice F.: The University Library. The organization, administration, and functions of academic libraries. 2 ed. New York 1956 Columbia Univ. Press 8° ss. XIII, nlb. 1, 641, nlb. 1.
295. Hellum Bertha D., Biggins Albert J.: Cost saving in book cataloging. *Libr. J.* Vol. 82: 1957 nr 13 s. 1729—1730.
296. Taylor Archer: Book catalogues: their varieties and uses. Chicago 1957 The Newberry Library 8° ss. XII, 284.
Rec.: Jayne Sears: *The Library*, Vol. 12: 1957 nr 3, s. 211—213.
297. Daniels Sheila: The way of an American university library: impressions of an exchange librarian. *Libr. Ass. Rec.* Vol. 60: 1958. nr 1 s. 4—7.

SZWAJCARIA

298. Vontobel Willy: Kollektive Verfasserschaft, Instruktion der Schweizerischen Landesbibliothek. *Nachr. Vereinigung Schweiz. Bibliothekare.* Jg. 31: 1955 nr 4 s. 113—129.
Rec.: *Libr. Sc. Abstr.* Vol. 6: 1955 nr 4, 5299.

SZWECJA

299. Katalogsignaturer. [Wyd.] Lunds Universitets Bibliotek. Tryckt som ms. Lund 1913 Ohlsson ss. 40.
- 300.* Katalogregler för Kungl. Biblioteket... Stockholm 1916.
301. Dahlgren E. W.: Nya katalogregler för Kungl. Biblioteket i. Stockholm. Reflexioner och kommentarer. *Nordisk Tidskr. Bok och Biblioteksväsen.* Bd. 3: 1916 s. 181—200.
302. Tynell Knut: Tryckta katalogkart. *Biblioteksbladet.* Arg. 2: 1917 s. 144—152.
303. G. G.: Tryckta Korton. *Biblioteksbladet.* Arg. 35: 1952 nr 8 s. 401.

TURCJA

304. Karatay H. Fehmi: Alfabetik katalog kaideleri. Istanbul 1941 Universitesi Edebiyat Fakultesi yayınlar ss. 62.

WĘGRY

305. A központi ümjegyzek katalogizálási szabályai. Kezirat gyanant. Budapest 1928 Királyi magyar egyetemi Nyomda. 8° ss. 45 (Országos könyvforgalmi és bibliografiai Központ. Sor. C, 1).
Rec.: Vorstius J.: *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* 45: 1928 s. 427.
306. Katalogizálás szabályai. A, 1: Ujkoro nyomtatott könyvek ümleirása. Tervezet. Összeáll. és kiad. az Országos könyvtári Központ. Budapest 1951 Egyetemi ny ss. 131.

WŁOCHY

307. Regole per la compilazione del catalogo alfabetico. [Wyd.] Biblioteche Governative Italiane. Roma 1922 A. Nardecchia 8° ss. XVI, 90 [Przedruk 1932].
308. Kaiser Rudolf: Die neue italienische Instruktion für den alphabetischen Katalog. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 41: 1924 s. 249—255.
309. Norme per il catalogo degli stampati. [Wyd.] Biblioteca Vaticana. Città de Vaticano 1931 Biblioteca ss. VII, 400. (Ordinamento delle schede nel catalogue alfabetico s. 341—371), 2. ed. 1939.
- 310.* Norme per il catalogue degli stampati. [Wyd.] Biblioteca Apostolica Vaticana 3. ed Città del Vaticano 1949.

ZSRR

311. Wolter E.: Russische Bücherkataloge und Büchersammlungen. *Zentralbl. Biblioth.-Wes.* Jg. 18: 1901 s. 97—102.
312. Chavkina L. B.: Biblioteki, ich organizacija i tehnika. Rukovodstvo po bibliotekovedeniju. 2 pererabot. i značitel'no dopoln. izd. St. Petersburg 1911 Glava 7 s. 247—283.
313. Lomkovskij N. M., Popova Je. E.: Instrukcija po sostavleniju alfavitnogo kataloga. Leningrad 1933 ss. 78, nlb. 2.
314. Firsov G.: Edinye pravila opisanija proizvedenij pečati dlja katalogov massovyh bibliotek. *Bibliotekar'*: 1949 nr 3 s. 25—28.
315. Parchomenko E. V.: Pečatnye kartočki na žurnalnye stat'i. *Sov. Bibliogr. Vyp.* 27: 1949 s. 83—87.
Rec.: A. S.: *Przegl. Piśmien. o książce.* R. 1952 Nr 6 s. 43.

316. Kruglikova V. P.: Personalii v sisteme bibliotečnych katalogov (K voprosu o kompleksirovanii literatury o licach). *Sov. Bibliogr.* Vyp. 28: 1949 s. 70—82.
317. Ambarcumjan Z. N.: Osnovnye voprosy teorii katalogov sovetskich bibliotek. *Bibliotekar'*. 1951 nr 4 s. 27—32.
318. Briskman M. A.: O edinyh pravilach opisanija proizvedenij pečati. *Sov. Bibliogr.* Vyp. 31: 1951 s. 12—24.
319. Čudova G. F.: Kak rabotat's annotirovannoj kartočkoj v gorodskich, rajonnych i sel'skich bibliotekach SSSR. Moskva 1951 ss. 31.
Rec.: P. G.: *Przegl. Piśmien. o Książce.* R. 1953 nr 1 s. 3.
320. Efimova A. S., Masanov Ju. I.: O nekotorych nedostatках v razrabotke metodov opisanija knig. *Sov. Bibliogr.* Vyp. 31: 1951 s. 3—11.
321. Masanov J.: O pečatnych kartočkach Vsesojuznoj Knižnoj Palaty. *Bibliotekar'*. 1951 nr 6 s. 41—43.
322. Pleskij G.: Uprostit' pravila opisanija proizvedenij pečati. *Bibliotekar'*. 1951 nr 7 s. 33—37.
323. Ambarcumjan Z.: Ob organizacii čitatel'skich katalogov v massovyh bibliotekach. *Bibliotekar'*. 1952 nr 1 s. 20—24.
Rec.: P. G.: *Przegl. Piśmien. o Książce.* R. 1953 nr 1 s. 5.
324. Chaminson Ja.: Ser'eznyj nedostatok annotirovannyh kartoček. *Bibliotekar'*. 1952 nr 12 s. 42—43.
325. Dinerštejn E.: O katalogizacii fondov literatury dla slepyh. *Bibliotekar'*. 1952 nr 5 s. 33—36.
326. Isačenko A., Rade E., Teprov K.: K voprosu o pečatnoj kartočke na žurnal'nye stat'i. *Bibliotekar'*. 1952 nr 3 s. 34—35.
327. K voprosu o pečatnoj kartočke. *Bibliotekar'*. 1952 nr 7 s. 43.
328. Novikova F., Vasilevskaja V.: O pravilach opisanija proizvedenij pečati: *Bibliotekar'*. 1952 nr 4 s. 23—27.
Rec.: P. G.: *Przegl. Piśmien. o Książce.* 1952 nr 4 s. 28.
329. Otkliki na stat'ju G. M. Pleskogo: „Uprostit' pravila opisanija proizvedenij pečati”. *Bibliotekar'*. 1952 nr 1 s. 38—41.
Rec.: P. G.: *Przegl. Piśmien. o Książce.* 1952 nr 4 s. 28—29.
330. Sokolovskaja E.: Kak pol'zovat'sja katalogami. *Bibliotekar'*. 1952 nr 8 s. 28, tabl. 1.
331. Ambarcumjan Z. N.: Grundfragen der sowjetischen Katalogtheorie. *Bibliothekar.* Jg 7: 1953 H. 10 s. 736—740.
332. Klenov A.: O kačestve pečatnych annotirovannyh kartoček. *Bibliotekar'*. 1953 nr 7 s. 17—22.
333. Kuznecova A., Smirnova B.: Ob annotirovannyh kartočkach i ukazateljach novyh knig. *Bibliotekar'*. 1953 nr 12 s. 37—40.

334. Marova R.: Ob opisani perezodov. *Bibliotekar'*. 1953 nr 2 s. 36—37.
335. Nečaev V.: Ustranit' nedostatki nužnogo posobija. O „Edinych pravilah opisanija proizvedenij pečati dlja katalogov nebolšich bibliotek i bibliografičeskich ukazatelej”. 1953. *Bibliotekar'*. 1954 nr 3 s. 44—47.
336. Strongin B.: Ešče o kačestve annotirovannyh kartoček. *Bibliotekar'*. 1953 nr 12 s. 35—36.
337. Tomonis S.: O pečatnyh kartočkach na žurnal'nye statji. *Bibliotekar'*. 1953 nr 12 s. 33—35.
338. Vasilevskaja V., Novikova E.: Ob opisani materialov XIX S'ezda Partii. *Bibliotekar'*. 1953 nr 4 s. 18—22.
339. Vlasov V. V.: O pečatnoj kartočke Vsesojuznoj Kněžnoj Palaty *Sov. Bibliogr. Vyp.* 35: 1953 s. 41—48.
Rec.: J. Z.: *Przegl. Pišmien. o Książce.* 1955 nr 1 s. 12.
340. Edinye pravila opisanija proizvedenij pečati dlja nebolšich bibliotek i bibliografičeskich ukazatelej. Izd. 2. Moskva 1954 ss. 175 nlb. 1.
341. Firsov G. G.: Centralizovannaja katalogizacija v Bolgarji, Polše i Čechoslovakii. *Sov. Bibliogr. Vyp.* 37: 1954 s. 61—78.
342. Grozevskaja A. N.: Ispol'zovanie pečatnyh kartoček v universitetskoj biblioteke. *Sov. Bibliogr. Vyp.* 36: 1954 s. 112—115.
Rec.: J. Z.: *Przegl. Pišmien. o Książce.* 1955 nr 1 s. 13.
343. K itogam obsuždenija. *Sov. Bibliogr. Vyp.* 36: 1954 s. 121—129.
Rec.: J. Z.: *Przegl. Pišmien. o Książce.* 1955 nr 1 s. 13—14.
344. Klenov A.: O sisteme katalogov v massovyh bibliotekach. *Bibliotekar'*. 1954 nr 6 s. 33—37.
345. Grozevskaja A.: Seminar rabotnikov naučnyh bibliotek. *Bibliotekar'*. 1955 nr 3 s. 37.
346. Novikova E. A., Vasilevskaja V. A.: Podgotovka novogo izdanija „Edinyh pravil opisanija knig”. *Sov. Bibliogr. Vyp.* 38: 1955 s. 7—22.
Rec.: W. M.: *Przegl. Pišmien. o Książce.* 1955 nr 3/4 s. 53.
347. Ob alfavitnom kataloge. *Bibliotekar'*. 1955 nr 8 s. 33—38.
Rec.: B. E.: *Przegl. Pišmien. o Książce.* 1955 nr 3/4 s. 52—53.
348. Viščur N.: Nekotorye voprosy raboty bibliotek vyssich učebnyh zavedenij. *Bibliotekar'*. 1955 nr 1 s. 37—43.
349. Levintov B.: Ob alfavitnom kataloge. *Bibliotekar'*. 1955 nr 3 s. 23—27.
350. Žak D.: Uprostit' katalogizaciju, knig v oblastnyh bibliotekach. *Bibliotekar'*. 1955 nr 2 s. 24—26.
Rec.: DRZ: *Przegl. Pišmien. o Książce.* 1955 nr 3/4 s. 52.

351. Gričnin V. S.: Kak opisivat' literaturu na vostočnych jazykach. *Sov. Bibliogr. Vyp.* 44: 1956 s. 32—36.
352. Rabin A. E.: Opyt ispol'zovanija pečatnych kratoček. *Sov. Bibliogr. Vyp.* 43: 1956 s. 54—63.
353. Šilina G.: Zaveršim sostavlenija alfavitnych katalogov. *Bibliotekar'*. 1956 nr 8 s. 33.
354. Vasilevskaja V. A., Novikova E. A.: Pečatnye kartočki Biblioteki im. V. I. Lenina. *Sov. Bibliogr. Vyp.* 43: 1956 s. 26—32.
355. Czao-Szi-Lad: Centralizovannaja katalogizacija v Kitajskoj Narodnoj Respublike. *Sov. Bibliogr. Vyp.* 46: 1957 s. 99—104.
356. Čižkova G.: Ob annotirovannyh pečatnych kartočkach. *Bibliotekar'*. 1957 nr 1 s. 58—63.
357. Firsov G. G.: Centralizovannaja katalogizacija v socialističeskich stranach. *Sov. Bibliogr. Vyp.* 45: 1957 s. 91—101, z il.
358. Gilarevskij R. S.: Peresmotr pravil katalogizacii za rubiežom. *Sov. Bibliogr. Vyp.* 49: 1958 s. 79—83.
359. Kotenko L. I.: Novoe posobie po opisaniju proizvedenij pečati. *Sov. Bibliogr. Vyp.* 47: 1957 s. 124—127.
360. Nemčenko V. V.: Centralizovannaja katalogizacija v sojuznych sovetskich republikach. *Sov. Bibliogr. Vyp.* 47: 1957 s. 33—40.
361. Panaščatenko K. I., Smirnova N. B.: Katalog kolektivnogo avtora vo Vsesojuznoj Knižnoj Palate. *Sov. Bibliogr. Vyp.* 47: 1957 s. 79—83.